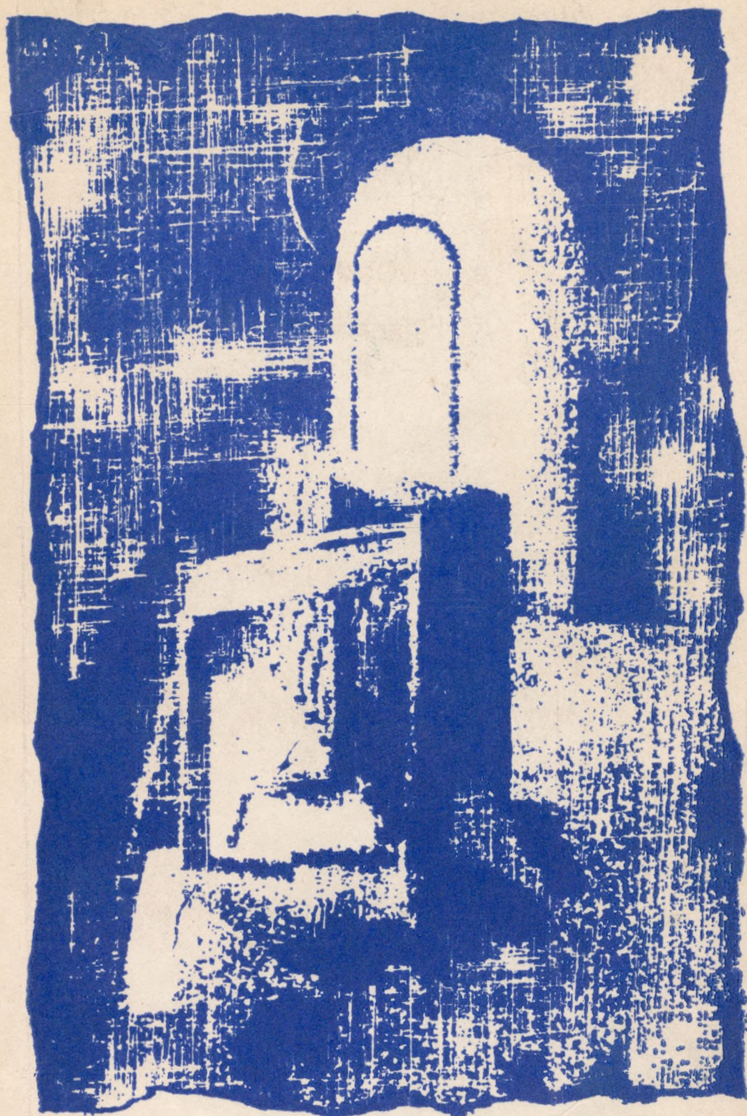
GINTARAS PATACKAS

AMULETAI

GINTARAS PATACKAS

AMULETAI

VILNIUS 1988

BBK 84L7 5
Pa 358

Dailininkas ARŪNAS KULIKAUSKAS

P $\frac{4702390202-039}{M 852(08)-88}$ 48—88

ISBN 5—415—00048—8

baltoji knyga

prologas

sugeriamasis popierius tylos
po kojomis patiestas prie akropolio
daiktėjantiems nuo metų maldininkams

lengvai krentu aš ir lengvai keliuos
roplys sparnuotas artinuos prie krioklio
kad nemeluočiau tau: esu laimingas

atmerki tu vaizduotę ir sakai
kad laikas — tikslas sąmonė — pūkai
o visa kita perteklius sveikatos

dėkoju tau pasaulyje esu
kaip šventykla aplankoma visų
nežinomos tiktai koordinatės

■ ■ ■

Dienos antroji pusė prasideda su gėlėmis ir saulėtu kvapu žilvičių paupy, driežų ir skruzdžių tinguliu nelauktu, o gal

dienos antroji pusė prasideda šauksmu iš svaigulingo aukščio vaisiaus, auka pirmąja spindinčios šarma žolės, auksiniu paukščio judesiu į pietus, o gal

dienos antroji pusė prasideda spalva, balta tarytum kūdikio sapnai, girgždėjimu pirkelės durų ir rogių pavažų, ledokšnio augimu po atbraila, kuria nerizikuoja vaikščioti net katės, o gal

dienos antroji pusė prasideda murmėjimu purienos, kai kyla vertikalėn visa, kas gyva ir gražu, kas atkentėjo, išlaukė savo valandos pažvelgti į akį kovarnio, rimtai snapu sau valančio nuo kojos molį — perėjūnas tikras, o gal

dienos antroji pusė prasideda su amžiumi, kuris visur vienodas ir toks pat per amžius amžinuosius: žavus fakyras, ryjantis špagas, myluojantis ir atgailaujantis buvėjas, koks žiūri į mane kosmonauto skafandru neandertalietis.

Minutei likus iki sutvėrimo akto, aš būgštavau: o jeigu vėlei gims Golemas. Pažvelgti norisi į veidrodį: ką sako man jisai apie mane, tačiau nėra jo,— akimirką lemtingą sudaužiau. Ant stogo lentpjūvės atsitupia peslys,— dar miškas nesutvertas, nes principai neleidžia pažeisti kai kurių statikos dėsnių. Jaučiu po oda muskulus, jie prašos atokvėpio galingo ir objekto, kurį galėtų žaibiškai pakeisti. Sakau sau „žaibiškai", bet žaibas tai ne mano kūrinys: tarytum spinduliuojantį Sokratą pagimdė jį Elektros kompleksas iš dar neparašyto vadovėlio. Žinau jau, kas diena ir kas naktis, bet įgyvendint bus sunku: — resursai... Adomui reikia prilipinti nosį, prieš tai pabėrus piktžolių į lysvę, kad sužaliuotų jovaras pelkyne. Kur gauti molio? — klausdamas savęs, šiek tiek jo bamboj aptinku, iškrapštęs ir prilipdęs, jaučiuos beveik ramus, beveik teisus, tačiau tvėrimo laikas baigias ir apninka abejonės, kas aš esu: valdovas, viešpats, Visata?.. Tik tiek žinau: esu nekaltas, Adomas atsakys...

■ ■ ■

Išmoktą pamoką kartoju: varis kūliavirsčia nuo stogo ritas, žiemos kaskadom lekia balsių pulkas, žvaigždžių raidynas teisingai ir dėkingai sukirčiuotas. Dalis manęs prarado savo ašį, kaip smagratis prabyla anapestas, linksniuodamas kelionių būdvardžius, paremdamas juos skaičiais ir idėjom, kad būtų realybė išrašyta, kaip varnų pulko pėdsakai sniege. Esu dosnus iki atsivėrimo durų ir telefoninio skambučio, esu įveltas į grimasą laiško rimtą arba eilėraščio, kurs prieangyje stovi, laukdamas, kol jam palabins kelią nemirksinti akis. Ir tai manęs dalis, kita — ramybėj mokytojo susikaupus kaip vaikas mikčiodamas taria žodį budinčiųjų giesmės. Išgręždama geltoną saulės lęšį kruta po sniegu žibutė, primindama, kad ir trečioji (tikėjimu vien paremta) dalis taip pat naudinga man, nedelsdama ir negaišuodama koridoriuos absurdo ir netvarkos, įžengia jau į salę nelauktumo, tarytum ten buvojo visą amžių. Stiprus ir netikėtas ryšys suvienija mane, pavirsdamas į skonį, klausą, regą, liežuvio galiuku kartoja pamoką eilinę mums.

■ ■ ■

Žinau:
iš manęs bus pareikalauta daug. Retortoj su gyvybės eleksyru guli laboratorijos raktas. Kaip jį pasiekt, kad atrakinčiau laisvę? Tu tyli — baltu chalatu šliaužia šviesos, rūgšties pradeginta dėmė. Jame — Visatos atsakas, kad neteisingi ieškojimai mūs. Perpilti į kitą indą draudžia dėsnis: laisvė ar gyvybė? Pasirinkimas menkas. Ruduo atsakančiai pasiruošė palydoms — palieka tik ištikimieji. Rausvas klevo lapo delnas spusteli man ranką.— Bėk iš čia, — į pietus skrieja gervės. Bet ką daryti su tavimi — esi nebūdama, nebūtinai esi, nesi, nes vėlei, mūzos palytėtas, aš švitinu filosofinio akmens branduolį tikėdamasis, kad atsakymas tiktai dalinis, o Visuma yra vienintelis ir neįrodomas tavo buvimo variantas.

■ ■ ■

Ir tą akimirką, kai suvokiu pasaulio tuštumą,—
tu esi. Vanduo susisiekiančiuose induose
jau pilnas rudenio, kuris padarė viską,
kad mudu netylėtume, nors skiriantis mus
labirintas
palieka nesuvokiamas. Laidotuvių
strazdas vėl be darbo. Einu nelinksmas
prisiminimų gatvėm, iš visų langų (manyčiau,
kad tai veidrodžio efektas)
į mane žiūri tavo veidas. Kokią naują
mįslingą kaukę tavy atrasiu?
Ar bus tai atsitiktinumas, ar žaismas
įmantrios vaizduotės kaladėj kortų?
Laikrodis vėl sufleruoja — laukia kelionė,
blondinės, naujos pažintys su valdiškais namais,
prižiūrimais senos čigonės. Nežmoniškai
pabodo valkatauti. Stoviu
ant tilto ir matau — tenai, vandenyje, taip pat
gyvenimas, dvynys
be galo nori susikeisti vietom. Sesuo,
kaip reikia man akimirką šią tavo rankos, kai
tuštuma
ir tu — tas pats veikėjas, o laisvė —
miražuose nugrimzdęs kadagys...

■ ■ ■

Patekti išorėn! Į laisvę! Kuo greičiau!
Pralaužti skylę sienoje, kurią
Mes stropiai išsimūrijome, tikėdamiesi
Būti saugūs!
Apdujęs architektas, projektavęs
Šį būstą, pirmas puola kumščiais belst duris,
Kai jos užsitrenkė. Nepadeda taranas! Plinta
Žinia, kad maras persikėlė čia, tarp mūsų.
Kažkas jau mirė, betgi minioje
Tarp svetimų veidų, rinktinių protų,
Likimo maloningai sukviestų tvirtovėn,
Sunku atsekti, kur tiesa, kur melas. Laiko
nebeliko,
Langų pynutės neatsisako geležies, o mūras —
plytų,
Betono mąstymas sustingo, voras,
Lig šiol ramiai sau mezgęs tinklą, sprunka
Pro plyšį sienoj, elektros lemputę
kažkas skubėdamas sudaužo. Tamsu,
Tamsu ir drėgna, neatpažįstamas barzdotas
veidas
Prabyla drebančiu balsu:
— mes patys užsimūrijom kape...

■ ■ ■

Skaičiuotėje tarp permainingų dydžių vienas raudonai pažymėtas — tai užduotis. Atrasti jį galėtų laisvas paukštis (l a i s v a s!), šėma varlė, šaka žilvičio, žaliai pražydus žiemą rankoj aklojo. Sprendimas būtų toks — patirti laisvę tūryje narvelio, perdažyti varlę ir apakint žmogų, kuris žilvičio ieško. Kas tas žmogus? — gal tu, neatsargus skaitytojau, žvilgsniu baimingu klaidžiojąs raštijoj,— manau, kad ne. Pačiam teks užsivilkt Edipo ar Homero drabužį laisvą, susirasti vedlį, kurio kantrybė neišsektų pirmajam pakelės kilometre. Turėsiu būt dėkingas jam, bet ar laimingas, nežinau, nes skaičius raudonasis per menka mums užduotis atrodys; iš karto noris prisiliesti Meilės Šulinio. Deja, tarp abejotinų vertybių tiktai viena yra ir algebriškai, ir kitaip įrodoma,— jos kaina neįmanoma kišenei. Prekybininkų tarpe vis labiau didėja sumaištis, kiekvienas jaučiasi esąs jos savininkas. Ir štai tada prabyla nuolankumas — dovanot save (idėjas, kūną, kraują, etc.) pirmam pakliuvusiam,— jis dar aklesnis. Gal ir yra dalis tiesos, kad du daugiau nei vienas. Rytojus tai parodys raudonasis...

■ ■ ■

Žiemos perkūnija sode kartu su augalijos bergždumu, vasarnamyje užrakintas skamba telefonas, nutyla, vėlei skamba. Drauge su juo, už šimto kilometrų, bute, už durų sandarių, raitos kūnas, įtrauktas į aistringą džigos šokį. Miesčionio jis ar ne, tai nesvarbu — kiekviens savaip atlieka ritualą. Tarp šių dviejų taškų esu trečiasis, tasai, kurs laukia, tikis, mėgina ištvermingai egzistuoti. Žinau, kad oras, įelektrintas lyg radis, nepalankus gyvybės fenomenui. Štai tokią dieną galima ir mirti. Rytojaus laikraščiai pilni bus nekrologų... Bet man šią situaciją užtemdo darbų nepadarytų begalybė. Daiktų paviršiai apdulkėję prašos tvarkos ir gailesčio, higienos ir moralės, kiekvienas spindi savo teisumu. Stebėti ir stebėtis laikas baigės, širdis lig kraujo prirašyta nurodymų smulkių, kaip elgtis, dirbti, permaldaut Esybę, kad ji nenusigręžtų nuo manęs. Kampe, kurs dar netyrinėtas, matau aš daiktą reikalingą ir manau per metų trejetą jį sau pasidaryti,— jisai — dar vienas meilės man įrodymų...

■ ■ ■

Ne taip
reikėjo viską pradėti. Pirmoji klaida
slypėjo prielaidoj, kad genijus jau miręs.
Netiesa,
jis vakar sveikinosi su manim, paaiškino,
kad buvo išvykęs užsienin ir atsiprašė,
kad man vienam reikėjo tęsti darbus. Pajūrio
klimatas, be abejo, būtų ir man naudingas.
Tačiau
dabar, kuomet atsakomybė gula ir ant jo pečių,
galiu
pasiguosti, kad jis padarė klaidą,
pasirinkdamas mane: tikėjo —
neišduosiu bendro reikalo. Esu
išoriškai toks pats, bet viduje sugniužęs —
sniegas
ant pastolių prie nebaigtos statybos... Ką gi,
jis įpūtė man antrąjį gyvenimą, bet viską
pradėti teks iš naujo. O jei...

■ ■ ■

...o jeigu pavėlavome į traukinį, ir kietaširdis
mašinistas veža mūsų mantas ne į
gimto miesto viešbučius, kuriuose patogiai
tikėjomės gyventi?..

Skubėkime! Yra vilties, kad laikrodžiai
vėluoja,
motorai springsta, miega brigada,
susirgus pečkuriui, neatsirado kito, sniegas
iškritęs trukdo eismui. Skubėkime,
neužsagstytais paltais, atlapom širdim
šturmuokime peroną. Garsiakalbį
nulaužia uragano gūsis, krovininis
ir pašto, ir ekspresas mūsų laimei
nepajudėjo, tūno elektrinis
kaip laikrodžio rodyklė, išbyrėjus laikui. Kas
šioj maišaty atras taip reikalingą
platformą, kelią, vienas dievas žino, čia
ne stotis, o turgus, užsimerkęs prekijas
kaip sprogęs garo katilas per burną
pardavinėja kelią į namus...

■ ■ ■

Kuomet apsąla krūtinėje, už praviros užuolaidos
lange, į žibalinės lempos šviesą įeina moters
siluetas...
Neišbaidyk nakties alsavimu retu, stebėk
pasislėpęs už akacijos, kaip vyksta
nusirenginėjančios gyvybės fiesta. Žiemos naktis
ant sniego paliko aibę pėdų — tarp kurių,
ko gero, vienos moteriai priklauso. Tarsi
pajutusi,
kad stebima, ji užpučia spingsulę. Visi
šituo metu šeimos rateliuos susivienija, o tu
šventi vienatvę, akimis
bandai įžvelgti klaidą praeity, tačiau,
kitus beteisdamas, tik leidi pasireikšt savajam
ego. Taip
sąmonės partitūroje vyksta apvylęs lūkesčius
orgazmas. Ekspansija įvyko... Atleisk,
Medėja,— aš netesėjau pažado išsaugot
mūsų meilę,
Jasonas tave vežas ledrogėm per jūrą,
pridengęs šąlančius kelius tavuosius aukso
vilna...

■ ■ ■

Vieninteliu įmanomu šioje gramatikoje laiku kartojas nelauktai kaleidoskopo stikliukų žaismas. Balandžio vidurys ištirpdo grėsmę, kabančią ore. Tik trumpas nuotaikų tarsi pernykščių filmų peržiūrėjimas rodo, kas vyko užu laukiamojo durų. Buvimo viešpats ir valdovas perduoda rakandus Esai:

Ir štai tada Komercijos aikštėje iš kažkur atvykęs svetimšalis auksuoja Kupidono veidą, kalvis galanda dilde strėlę, moteris, negalinti gimdyti, su pintine raudonų obuolių sustoja priešais, dainuoja užkimęs balsas, pritariant gitarai...

...staiga ištuštėję namai, burlaivis be burių.

Taip, išdavystė buvo sidabrinė — Getsemanas aukcione parduotas lig dulkelės. Esu patenkintas — Žiaurusis sugalvojo mane pagal savo paveikslą — vinis krūtinėj...

...globališkas vienatvės ir nevientisumo jausmas — tyloje girdėt, kaip mirksi radijo žalia lemputė žiniuoniui, per stebuklą likusiam gyvam.

■ ■ ■

Kiek taurių jau išgerta su visais ir su kiekvienu atskirai, bet nemažėja vis taurėj kantrybės iki pamišimo gelsvi ir kartūs sopulio lašai. Už bronzinių paminklų nugarų kapinių sargas neša kastuvėlį su šiukšlėm sielvartingų giminaičių prie išraustos naujai duobės. Nuskyniau rožę — paryčiu ji mirė, minėdama Kamilę ir ragindama tęsti darbus, kad išsiskleistų po laimingų dūžių drauge su mėnuliu žiedai nauji. Blaivu erdvėj, kurią vedžioju plunksna, ištremtis į provinciją vienatvės, ir vis sunkiau sulaukt dienos saulėtos, bet džiugesys ateina iš vidaus; kita erdvė mažės kartu su metais, erdvė tarp bokšto varpo ir pačiūžų, kuomet, dar nesuprasdamas, kas šaukia, pračiuoš pro šalį paauglys. Tu nuėmei man ranką nuo galvos, tačiau skaistus (skaudus!) prisiminimas liko kaip uostas, sergstintis laivelį nuo audros. Tai kas, kad tu man prižadėjai žiemą, aš ją prakęsiu, žongliruodamas pusiau pažįstamais veidais ir dūmų kamuoliais. Belieka tiktai laukt išsiveržimo iš rato, paštininko žingsnių ir po lęšiu galingu mikroskopo amebos meilės, skylančios perpus.

■ ■ ■

Aš įdėsiu į pintinę su vandeniu žaižaruojančią
pirklio monetą,
klevo lapą įmesiu ir sausą tujos šakelę, saują
gipso miltelių,
aštrų kirvį įmerksiu, kuriuo negailėdamas kirtau
savo tėvynės liepas,
ir, po apačia ugnį užkūręs, virsiu artimui valgį,
artimui, kuris tolinas nuo manęs brolių Grimų
užkeiktоn karalystėn,
ieškodamas savajai genčiai nemaraus gyvybės
vandens,
pamiršęs, kad laikas, kad kelias, kad klasika,
kad gaudžia bažnyčioj vargonai
ir kad visada yra takas atgal į namus,
kur pintinė su vandeniu stovi.

■ ■ ■

Aš turėjau mokinį, bet ir jį pašaukė į karą
pusiaunakčio demonai, chimeros jį šarvais
apvilko,
įdavė į rankas juodą ginklą ir negrįžt
prisaikdino,
kol netaps jis raudonas
kaip saulė virš sodo,
kuriame ant smėlio mes braižėme maišto
simbolius ir figūras.
Aš turėjau namus, bet ir juos apniko demonai,
baubiantis jautis ragais išvartė sienojus, nuvertė
kaminą ir ugnimi nušlavė sodą,
iš erdvių kaip akmuo krito vanagas, snapu ir
nagais
stvėrė kaimą
ir, pakėlęs aukštyn, jį nusinešė virš debesų.
Jau metai, kaip danguje nebeliko mėnulio,
ir metai kaip kaimas kabo ore, ir aš negaliu
ten patekti,
ir žiūrėt esu verčiamas į riebų chimeros snukį,
ir suprast esu verčiamas, kad tai viskas, kas
palikta man:
garsas birbynės ir kaulų,
metalinis pjūklo žviegimas,
skylant kaukolei tartum kevalui riešuto nuo
minties branduolinės:
Greičiau — — —

■ ■ ■

Matyt, atėjo laikas erzint kipšą. Juokas ima vien pagalvojus apie įžadus: žmogus privalo išsipurvinti kaip kiaulė. Mėnesienoje aš pilstau miltelius ir verdu meilės gėralą slaptingą, kurį įduosiu jai. Šėtonas stovi šalia ir patarinėja.

Žolės žalumo ir mėnulio akmenėlio mėlynumo skystis, perpus atskiestas utėlės krauju ir nuoviru katės širdies, įgauna akinančiai rausvą spalvą. Tss...— girdžiu, ji kopia laiptais bokšto akmeniniais, netrukus ir pusiaunaktis išmuš, bet paskutinis dūžis bus širdies manosios; puolu tvarkyti patalus ir dengti stalą, į kampą paspiriu aš grandines, kurias archangelas Liuciferiui uždėjo, šis bokštas Gedimino — tikras velnių lizdas. Bet aš tikiuosi raganą nutverti: supančiosiu retežiais, surakinsiu, peiliu pražiodęs, gėralą supilsiu, ir prasidės žiemos palydos sunkios, paslėptos vėl bus Užgavėnių kaukės, ir mano mieganČioji atsibus...

■ ■ ■

Balto karaliaus sapnai saugo karūną ir šalį,
Miega didikai, delnuos suspaudę vertybinius popierius,
Kunigas miega, prispaustas svetimųjų nuodėmių akmeniu,
Loja be garso šuva, šimtmečiui burną pražiojęs...

Kur šurmulys linksmas turgų, lūšnynų ir rūmų,
Kur pasidėjo dvasia, gimdanti žiedą gyvybių?
Rožėmis miestas apaugo kaip nukirstas medis,
Didelis krūmas kantrybės ir neįvykdyto pažado...

Laukia gražuolė manęs, avantiūrom sugundyto princo,
To, kurs išnirtų iš sielos marių žaliųjų
Raitas ant sidabrašonio delfino, kriauklės trimitą suspaudęs,
Pergalės gausmą išgautų kad ant visos karalystės...

Bet neprabunda žynys, galva įkniubęs į raštą
Žodžių šventų netesėtų, eilėraščių pinkles,
Princą vienutėj gramatikos įkalinęs tarp klaustuko ir taško

Neįskaitomu autoriaus parašu.

Aš pasiliksiu sau mergautinę pavardę,
godas neišsakytas ir aistras, palaidotas
prisiminimų kratery,
ir sužiedėjusios duonos kriaukšle su tavim
dalinsiuos,
išėjusiu toli toli, bet likusiu mano — — —

— — — — — — — — — — — — — — — —

— — — mano,— lūpos krutės ir krūtinė kilnosis
stovinčiai po purslais vandens — lietaus, dušo,
fontano.
Užsilipsiu ant postamento virš sudužusio
akmeninio karaliaus
ir akimirką būsiu laiminga, atsisukusi į tave
profiliu, kurį metai iškapojo iš gniužulo dulkių
ir molio.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Žiūrėk į mane, kai eini pro palmių giraitę,
pasilenki virš šaltinio ar guli, užvertęs galvą į
dangų,— taip vaidenasi vaikui
auksinė fėja, paliekanti dovanas kojinaitėje:
kaip tu esi mano, taip ir aš tau esu
milžiniškas palikimas, kurio neįvertina žmonės —
— — M — — E — — I — — L — — Ė
Aš pasiliksiu sau teisę mylėti, raukšlėjantis
skruostams

ir bąlant plaukams, Odinai,
atmintis, jautri kaip mimoza,
galingai plyksteli tamsiame
kambary be langų ir be durų,
kuriame esu nebūdama, gyva ir mirusi — — —
į šešėlių karalystę šliaužiantis kenotafas...

■ ■ ■

Tiktai griuvėsiai, dieve, tik griuvėsiai, tik dūmai keliauninkai viršum miesto, tik varnų juodas pulkas, apsvaigintas nepavojingos pūvančios mėsos. Gedžiu aš jūsų, vargšai sodomiečiai, prie pelenų, užliejusių pompėją, meldžiuos prie hirosimos akmenų, iš radijo dainuojančios dėžutės ištraukiu juodą giesmę šermenų ir padedu kaip chrizantemų puokštę ant vieškelio, pavirtusio kapu. Miražų vėjus sušaukiu į krūvą ir angelus žaliais karių mundurais, ir cherubinus su baltais chalatais, ir Letos paukščius varnoms išvaikyti — darbuokitės prie vartų užmaršties. Netrukus lygūs smėlio kauburėliai pavirs vaikų žaidimo aikštele, man įsakyta paslaptį palaidot po akmenim, po grumstais, po žole ir pamatyt Kamilės šviesų veidą ten, ties entąja laiko spirale.

Kuomet konstrukcija (betonas, varis, medis)
subyrėjo,
mes pranešėm vadavietėn, kad toliau
nežygiuosim. Vasario vėjas (sužeistas gigantas)
palapines išvartė, malūnsparnis,
lyg mestelėtas nematomos rankos, sprogo
virš sambūrio žmonių. Artileristai,
išpampusiomis nuo sunkumo venomis, stūmė
žemyn patrankas (sunkius kartoninius žaislus,
kurie
nešaudo), tarpekly priešas
taip pat nesnaudė, poliruoto ledo gabalais
bombardavo mus, stojusius kovinėn rikiuotėn;
vėliavnešys, skeveldros užkliudytas,
kaip ilgas griuvo į raudoną pusnį. Konstrukcijos
nuolaužose išniro mažas žmogeliukas
su skrybėle, tikriausiai elfas, variniu
balsu sukomandavo pulti, ir mes visi kaip
vienas
drausmingai įžengėm į Aladino lempą.

■ ■ ■

Išgauti
iš savęs tyliausią virpesį, kurio
neregistruotų kamertonas. Toksai yra
ėjimas sąžinėn, kai gruodžio sniegą
atimdamas nuo lūpų bėga vaikas
su krepšeliu bevertės patirties, neišspręstais
uždaviniais, tačiau laimingas į Mokyklą.
Tas, kuris įdėjo
muziką į mus, dabar paskirtas
žymėt gyvybę paukščiams; atsisakęs
kopimo vertikalėn, beria jiems
racionalumo grūdus ir žieduoja
giesmes naujam psalmynui. Mums
belieka vien tylėjimo etapas,
kad, perstačius struktūrą (negailestingai
ištremiamas do),
išlįstume po daugelio metų iš brūzgynų
pusiau akli, nuogi, žaizdoti
ir tęstume repeticijas iš naujo
užkimusiais balsais.

■ ■ ■

Su savo priešu aš ne priešas, greičiausiai auksu nepasidalijam, kurio neturime nei vienas. Aš kilniai jį maestro vadinu, jis labinas man ponas, pabrėždamas, kad išskirtinis tarp kitų esu, ir darosi man gera. Linksmai patraukiu jį per dantį, jis apie mane kitokią kalbą varo aplinkiniams, ir mudviem nesunku gyvent šalia kits kito. Jo pragaro mašiną išardžiau ir sutepiau alyva, kad nesprogtų — tiek darbo juk į ją įdėta ir kantrybės, vilties ir žavesio, manau, kad mano sueiliuoti komplimentai taip pat jam paįvairina sapnus. Neerzina mūs ir trečiasis, tas nebylusis, nematomas, bet ištikimas draugas dėvįs drabužį juodą, žymėtais atomais sau išmintį praskynęs. Jo veidą žinome visi, todėl kalbėti verta tik apie mūs buvimo paragrafus ir, nesibaiminant vertės jų, diskutuoti, kas MTR arba UFO. Manasis priešas sako, kad alyva netinkamas varžovas tai jėgai, kuri drebina namus; jam pateikiu teoriją Alyvų kalno, sakau — teisus yra Ekleziastas lig to momento, kol ūkuos epochų išniro vėjus valdantis žmogus. Ir štai tada kapitelis kolonos, laikančios eterį, grąžinamas atsargiai į ankstesnę vietą — atostogaut mus sergstintis Atlantas traukia į sodą su auksiniais obuoliais.

■ ■ ■

Naivumo retorika su akmenuku burnoje. Jūra, kurios kláusiau, nieko neatsako. Tuščioj statinėj, riogsančioj paplūdimy, apsigyveno išmintingas šuo: nekanda jis, neloja ir nevalgo, tikėdamasis atgaut Cerberio laikų dvasią — ne draugas man jisai, greičiau kaimynas. Kur rasti maisto — štai kur hamletiškas klausimas? Karalių kraujas verda manyje,— jie veda tautą ir pralaimi karą. Įsakius širdžiai, mėnuo stoviu čia, žvaigždes skaičiuoju — bet ne žvaigždininkas, mąstau apie lemtingas linijas delne — bet ne būrėjas, iš kedro libanietiško šakų sutvėriau stogą sau — bet ne jo šeimininkas. Išvados: gailestis tuomet naudingas, kai daug turi, bet neturi savęs; ir dar — atėjo laikas valtį padaryt ir persikelti ja į kitą krantą. Ten — žmonės...

Aš neradau tavojo kūno mūšio lauke,
Nebuvo tavęs ir grįžusiųjų tarpe.
Kitose trobose garsiai šventė išlikusiųjų šeimos,
Ir, vilkolakiu virtęs, staugė mėnulin šuva.

Dezertyrų žiema atsistoja išblyškusiu veidu
Prie namų mano durų, laiškanešys eina pro šal,
Kaip satyras sotus į mane žvelgia nemylimasis.
Kaip tu manęs, taip ir aš tavęs neradau.

Nuolatiniame Tapsmo rate iškilmingą drabužį
Keičia gedulo skraistė, nebelieka nei vieno
žmogaus,
Kurs galėtų prikelt mano mirusią atmintį,
Odinai,
Akmeniniu balsu tu man žinią siunti iš toli.

Amuleto gelmėj aš regiu tave uždarytą
Savo poelgių kūne, kurio nenorėčiau turėt,—
Jis kaip varpo ertmė, prisipildžiusi skambesio
kieto,
Jis kaip fiordan atplaukiantis grobio medžioti
ryklys

Ir kartu kaip dermės ir darnos paskutinis
akordas.
Aš suskylu, nemyliu tavęs, bet kenčiu,
Pro vaizduotės rūkus praregėjus tave tartum
šviesą,
Į kurią vienąkart pažiūrėjus, nebelieka kelio
atgal.

■ ■ ■

Iš flakono su medumi
plūsta ir plūsta vyrai, kiekvienas
stiprus ir ginkluotas. Džinas, kuriam liepiau
suburti kariuomenę, dirba
šauniai. Karalius, be abejo, supyks,
išvydęs rūmų kiemą, pilną svetimšalių.
Prie jūros
vaikšto pabalnotas mano žirgas — tuo metu,
kai situacijos aštrumas pasieks apogėjų, aš
sugebėsiu
atsitraukti. Įdomu, ar ji myli mane? Bandau
surasti analogiją visuose šios žūtbūtinės
ir permainingos fazės variantuose.
Reikės
paklausti rupūžės, kiek ilgai
ji saugos paslaptį auksinio žiedo? Švinta rytas,
kareiviai žvangina ginklus susirėmimui.
Kas tai — istorija ar pasaka?..
Manau, kad kitas likimo knygos puslapis taip
pat
bus archyvaro neišsaugotas, todėl
yra bedugnė, šuolis bet kuris
per ją gali būti
paskutinis...

■ ■ ■

Neatsargusis tikis kelyje sutikt Prokrustą, bėgantįjį vejas Prokuroras, Prometėjas šviečia išmintingiems. Žalioj safyro šviesoje genialus atrodo kiekvienas sumanyto kelio vingis, grakštumas augalo, žvėries ir paukščio randa vietą klajojančio tolybėm širdyje. Jei europietis — būsi piligrimas, arabas jei — slaptingas beduinas, juodasis kraujas veda tuaregą vienam kely su grįžtančiu iš Mekos. Pavėsy obelies ir mandragoros vibruoja atsiskyrėlių kalba įtempusiam ausis ėjikui: vietovės planas, kliuvinys nelauktas, gausumas derliaus kaimuos gretutiniuos, dosna apylinkės valdovų, šeimos, kurias patartina aplenkti; grikši paplotis, laužiamas lygiom dalim, vanduo šaltinio rodos stebuklingas. Diena gražiai melsva, naktis — stiklinė, joje tarytum sapnas prasišviečia plotai tyrų, kupstai dykynių, įlaužos bedugnių, kaip perspėjimas gruma vandenynas,— atsibust kartu su saule, rast teisingą kryptį, pergudrauti sfinksą, sumėtyt pėdas ir galąsti dildę retežiams, prirakinusiems herojų.

■ ■ ■

Ūksmingą dieną ir vėjuotą naktį girdžiu balsus: tai Sfinkso kariauninkai lyg apsėstieji vaikosi mane po girią, kalnus; srūvančiais upeliais aš leidžiuosi, kad šunys nesuuostų, miegu medžiuos, apglėbęs kėkštą — ištikimą vedlį. Jei kartais, kirsdamas šakas nakvynei, kirviu žeidžiu save, apuokas snape man uogų gydomų pristato. Kiek tęsis persekiojimas, pasakyt sunku — manajam broliui, kurio nuotykius aprašė Haufas, germano lemtį teko išbandyti,— aš — motinos kitos, tikriausias graikas, užklydęs į šiuos svetimus kraštus, pagonių dievo sutinku rūstybę. Atšlaitėse Tesalijos kalnų, kur ožkos ganos, troba manoji ir namiškiai sėdi prie skalos vakare, spėliodami, kur pradingau staiga. Regiu aš juos pro ąžuolo šakas už šimto mylių, jūrų devynių, narvely paukštė pučia man sapnus į atviras akis, atrodo viskas tarsi būtų čia, tereik ištiesti ranką, o tolybė... Mažėja maisto atsargos, nuodingi grybynai, žydintys paparčiai, vilkuogės prisirpę į burną siūlos, geisdami nutempt mane į Hado karalystę. Tesėjui dėkui, raštą jo radau, peiliu ant griaumedžio šakos išskobtą. Kaip sako pitija — mirtis manęs ne žemėj laukia — vandeny — tad pėdinu upokšniais pamažu, balsų skalikų vejamas ir baimės, prie savo jūros, slypinčios už amžių.

■ ■ ■

Tasai, kurs eina po manęs, vis burba, kad neskubėčiau. Žiūriu į laikrodį, į kompasą žiūriu — teisingai viskas. Tik batai plyšta anksčiau laiko, ką gi,— reikėjo man motulės paklausyti. Temsta. Užsidegu sau žvakę ir lenkiuos žemai — mažne skruzdė man kelią vėl parodys. O ten — auksinis pinigas gulįs,— pravers kelionėj. Išsiimu iš krepšio duonos kriaukšlį ir padedu šalia,— atsidėkoti reikia lapei-pirklei. Nespėju anei dviejų žingsnių žengt, girdžiu šlamštimą,— tasai, kurs eina po manęs, jau duoną ėda. Pirštu užspaudžiu žiežirbą piktuolę kamputyje akies — sunki kelionė. Dantis drakono pataupyt reikės grįžimui, kai paukštė rėkt pradės ir ims kareiviai vytis. Tad nieko nesakau, einu toliau, gi žiūriu —tiltas... Taip, šioje vietoje, manau, atsikratysiu jo. Praleidžiu priekin mandagiai, paspaudžiu ranką, o pats į upę kaip vijūnas. Su rūbais, su krepšiu, tinklu tarp kojų,— žuvies prigaudysiu, gaisre išsidžiovinsiu. Išnyru priešingam krante, tvarkaus, atsigręžiu atgal,— o jis vėl stovi. Nesako nieko, mindžikuoja vietoj — eisime toliau mat...

Čia neištvėriau, pirštus burnon du sukišau ir švilptelėjęs nupūčiau mėnulį. Ir gera pasidarė taip iškart, ramu: Šešėlis dingo...

■ ■ ■

Dėželėje degtukų, kurią slapčia ji paltan man įkišo, tebuvo vienas žodis „Laukiu". Pradėjau mąstyti, ko — gal kūdikio, kurs vakar mirė manyje, kai baltas žirgas ir juoda gyvatė ant sniego nirtulingai susitiko. Praėjus valandai po mūšio, kada jų jėgos baigės, pasigedau brangiausio: jis išėjo, palikęs kūną įžūliai riogsoti, su rankom atmestom, akis išėmęs ir įstatęs stiklą. Žvelgiu pro šitą stiklą ir matau: toli toli, už daugelio žiemos baltųjų mylių troba liepsnoja, verkia vaikas; puoliau gelbėt ir antrą kartą pražuvau — suspirgo kojos, bet sparnai išaugo. Vėl pakilau į dangišką mėlynę, žiūriu — aukštai ten medis žalias kaip Lėvuo, manau — nutūpsiu pailsėti. Jau nėriau pro mėnulio skylę, ogi staiga kad trenks kas man per kaklą — pasirodo, kad mėnesienos kilpoj pasikoriau. Beliko man tiktai iškrist lietum Etiopijoj. O ten — ant Abu Singho stalo dėželė degtukų šalia abrikosų degtinės raudonosios ropinės riogsanti. Sušlapinau dėžutę, raštelin įlindau ir plaut ėmiau raides nuo popieriaus. Darbuodamasis įsikarščiavau taip, kad net nepajutau, kaip nieko iš manęs neliko. Ir ką jai atrašyti — nežinau...

■ ■ ■

Iš karto „taip" ir „ne" susikryžiuoja kaip du pesliai aukštoj galvos žydrynėj, ir karštas kraujo lašas varva iš delno mano, žeidžiamo spyglių. Kabau ore tarp vieversio ir smilgos, belaukdamas, kada praskries ant šluotos viena dama, kurią įsimylėjus, po kojom žemės galima nesiekt. Štai debesis, kurs išsilyt negali ir paukštis, kurs negali nusileisti, muedzino maldos ovalas balkšvas ir vėlės žemėj žūvančių karių. Nors pranašas manęs nepasigedo, jaučiu vidinį norą jam kalbėti žodžius ištikimybės, nuolankumas nekart nelaimėj gelbėjo mane. Tačiau moters kerų paralyžuota valia negali pasikelt pro sniegą žiaurių jausmų, aerostatas anglų viršum Sacharos praplaukia lėtai. Dar vakar koviaus su pterodaktiliais, patrankų sviedinių bijausi šiandien, žinau,— rytoj mane nukaus „Polaris", bet lygiai be penkių minučių šešios ją skriejančią galėsiu pamatyt. O amžina Valpurgijų naktis, tamsi erdvė pilna lietaus ir baimės, kažkur aistringai ant bedugnės krašto mekena meilės laukiantis ožys...

■ ■ ■

Paklydęs jis pateko į užburtą ratą, suko tol, kol atsisakė kojos, paklaiko akys, užgulė ausis klyksmai nendrynų paukščių. Sunkiai sėdos ant išvartos kemsuotos, susigūžė į kamuolį lyg šliužas ar katinas koksai ir dūsaudamas galvą rankom apkabino; magėjo mirt verčiau, nei taip įpult į baimę. Bet stojos viduje vaizdai tokie, paveikslai, baisesni dar negu pėdinant į klaidą. Suprato jis, kad užtvaros neperžengt, draudimų neįveikt, ir teko nusilenkti išdidumui. Užpuolė ašaros ir sopė graudulinga, ir, štai tuomet lyg uždanga nuslinko — išvydo save tokį, koks prieš daugel metų buvo: slankus ir tvirtas, naivumu trykštąs, kaip uoga bruknės tarp mamos pirštelių. Ir dar ryžtingas. Su ryžtu šiuo ir kėlės vėl, šį kartą atbulas, paskui iš lėto ėmė sukti liemenį, išvydo, kad už pečių jau rūkas išsisklaidė. Štai ten ir žengė, kol išgirdo balsą piemens, duksėjimą avių kanopų, ir, batais šlamšdamas liūgyną, bemat išpuolė jis į krantą tvirtą. O ten patraukė link šviesos,— sėdėjo prie laužo pramotė, tvirta kaip ieva, lyg ąžuolas klūpojo tėvas, broliai tylėdami apspito, o sesuo jam ištiesė drabužį švarų. „Ilgokai manęs nebuvo čia",— dar spėjo pagalvoti, prieš grimzdamas į švankų sapną: jame molinė moteris dar kartą užeiti kvietė į jos namą pelkėj..,

■ ■ ■

Beprasmiška
įsakinėti sielai tą ar kitą veiksmą —
tarytumei bandytume kaip baronas kilstelt
už plaukų save. Pelkė, kurią susikūrėme
nuodingais garais dar kartą primena — spektaklis
besąlygiškai turi vykti, režisierius
mums išdalino roles, apdairiai
pasirūpinęs, kad teismo salėje nebūtų žiūrovų.
Veiksmas pelkėj
nėra, ko gero, vykęs. Įrodymas:
Didysis, kuriam galėtume pasiskųst, atsainiai
rankas prieš minią nusiplovė. Eiti paskui vadą
nėra jėgų. Vienintelė paguoda —
jie silpnesni už mus. Mes — klausiam
ir atsakome sau patys. Taigi
manykime, kad vidurio nėra. Kraštutinumas
(kurį įmanoma ištvert) — yra kartu ir pelkės
pakraštys.

Aš pilnas valandų, kurios many gyvena laiką rimtą, kai įveikta jau perkėla sunki, o krovinio dalis į gelmenis nugrimzdo. Patyręs sielininkas sako, kad matęs, kaip didvyriškai aš kapanojaus srovėje su irklo nuolauža, kuri dabar ant sienos kabo kaip relikvija brangiausia. Ir požemių niūrus apaštalas nedrįsta pirkioj nei lango paklebenti, anei durų; tiek, kiek galėjau, pristačiau aš prekių šeimininkui. Ir dar likau skolingas jam ginėją ar kruopos dydžio perlą, kuriuos smalsus upėtakis dugne apžiūri. Paveikslai gi ir vazos, papuošalai ir brangūs rūbai iškilmių pateko į saugyklas,— naudosis vėl teisuoliai jų teikiamom malonėm. Menu aš bangžuvę, verpetuose išnirusią, jos balsas įžūlus sustoti liepė. Elgiausi taip, kaip pataria upeiviai,— sviedžiau į ją netikrą talismaną, klupau ant kelių ir pradėjau šaukti. Kitam krante sužibo dūmas sidabrinis ir ėmė eiti per vandens paviršių. Sušnypštus rūsčiai, piktžuvė prapuolė, prieš tai priekigalį sulamdžius kelto. Buvau per plauką nuo baisaus pavojaus, nepamenu, kaip išlipau į krantą. Bet viską šviesios valandos užgožia, iš patalų atnaujintas rituos; žavu yra iš ryto atsibusti ir žinoti, kad laukia darbas kitas, ir keltas vėl kelionių prisipildys.

Atmenu tavąjį pažadą, skaistųjį skaičių, Odinai,
Skiautėje popieriaus neištikimybėm išmargintą
raštą,
Šunį, grįžtantį su skarele, aprišta kitos moters,
Ratuose gulintį kūną ir žirgą vaiduoklį.
Toji, kuriai tavo gyvybės reikėjo,
Bėga dabar, įsisupus į audeklą žydrą,
Bėga parnešti vandens, kad juo kaltę nuplautų
Ir numazgotų tavo mirusį veidą ir kojas.
Šulinio ledo kirvis pramušt neįstengia,
Žaibo ir rožės šakelės galybės žiema nesulaukia,
Valtis negali priplaukt prie suirusio kranto.
Kur man ieškoti tavęs per visą žemę?
Kur rast jėgų sumokėti už baltąją tylą?..

Virbalu rankon duriuos, lašinu kraujo lašelį,
Kad bent dalelę tikrumo, prasmės išprašyčiau
Iš tos laukų glūdumos, kur tiesias mėnulio
siūlelis
Į tavo akį nemirksinčią, sniegais užpustomą
širdį.

■ ■ ■

Akių jos žvilgsnis kietas, kampučiai lūpų suspausti, tarytum kas spyną pakabinęs būtų ant durų paslaptingų; per petį strėlinė iš stumbro odos su aštuoniom strėlėm — viena, manyčiau, man skirta; per kaktą — šalmas su mėnesienos nimbu virš galvos. Ji stovi, dar manęs nejusdama, mirtis tauriųjų elnių ir danielių, dėmėto vilko ir galingo briedžio, lūšies ir šerno, avino raguoto; ką lemia man ji, žmogui, nežinau. Abudu mes atėjom atsigert iš šio šaltinio, iš versmių gyvybės užburtame miške, kur medžių dvasios prisimena herojiškas kovas. Anas didžiulis ąžuolas — Patroklo naujasis tūkstantmetis kūnas, Achilas uosio lapais skundžias, kad juodas kurmis kulną graužia vėlei, vinkšna voratinkliais aptekus Penelopės — taip, Hado girioj būti nejauku. Aš ne šaulys — poetas, ne teisėjas — graikas, trečiasis motinos sūnus jaunėlis, užklydau čia kaip lapas rudeninis, rytinio vėjo atpūstas sutikti dalią savo. Ir stovi ji man prieš akis, ūgiu visu, sakyčiau Artemidė, tačiau Atėnės rūstis akyse. Nelauktas triukšmas priverčia suklust abu — tiesiog į mus tarytum išprotėjus nekaltybė, iš Tartaro gelmių ištrūkęs žygiuoja batais septynmyliais gigantiškas ledynas — dievas naujas.

■ ■ ■

Vienatvė, be penkių minučių šešios, vapsva geležiniu kumščiu į mūrą beldžias; kad švęsčiau pergalę, kelionė laukia žydrais žirgais į pinavijų jūrą. Šiandieną laidojau gėles; rytoj palaidos mane karste mažyčiam peleninį; vienatvė, penkios po šešių; voro klausiu, kiek dar laiko liko, o sienos obalsis negyvas sako, kad jau ilgokai šičia užtrukau. Praplėšiu maršką, dengiančią duris į magišką teatrą, atlydys jau šičia pabuvojo, — grindys pilnos pėdų — tuščia. Iš šautuvo kažkas smagiai papleškino į sienas, ne mano kraujas,— lyg tragedija įvykus be liudininkų būtų, be teisėjo, kurio drabužį vakar bučiavau. Iš scenos, kur čiurlena upeliūkščiai, kieman, kuriuo ką tik praėjo šluota, stora katė įeina Begemotas, nusmurgusio šunelio lydima. Ji sako man, kad Meisteris išvyko į miestą Biurgerių, Nakties ir Prozos, palikęs man bičiulišką laiškelį, kurs plaukia stiklo buteliu Maskvon. Be ketvirčio septynios, reik skubėti, nes visos parduotuvės užsidaro; vienatvė, ir, vienatinio palieptas, prekystalius turiu dar išvartyt. Tegu manys visi — savižudybė...

■ ■ ■

Demiurgas tęsia savo darbą kilnų, Simurgas ryja mėsą iš šlaunies, o Morgo gatvėj žmogžudystė vyksta, jaunuolis iš Ešerų giminės Fatamorganai liepia atkerėti jausmus, kurie užšalo kristale, nespėjau savo kurpių sudėvėti, grindis sulinkęs plaunu pragare, nuo žydro žalio neskiriu, dienos anei nakties, narvelyje krūtinės pravirksta paukštė nuo kaitrios liepsnos po katilu, nuo lempos elektrinės, — kiek purvo, sese, prinešta čionai, kas pirmas kelią į tamsas praskynė? Nutrauktas Ariadnės siūlas dingo, tačiau girdžiu aš radijo balsus, kad ten, aukštai, virš lubų paslaptingų, į stogą beldžia paprastas lietus.

■ ■ ■

Kokia spalva šią naktį bus mėnulio, kai krutanti po širdimi prabyla viltis keleivio, kurs namus prarado ir lenkia galvą vartams svetimiems? Kokia bus upė, nugarą atstačius, nagais įkibus į raudoną mišką, kur brazda žvėrija, žmogaus nematčius, dvigalvės šnypščia po kelmais piktybės, o nuodėmių šikšnosparnis skrajoja kaip kalavijas, kirsdamas teisius? Koksai bus vieškelis, kyląs į kalną, kur dingsta saulė už sniegų kepurės, kokia kentauro įminta pėda bus, kurį aš vakar sužeidžiau strėle? O šiandien kraujas man iš kaklo teka, gysločio lapas žalias dengia žaizdą, ar sužibės ryte skaisti Aušrinė, ar pasiims juodoji Nelaba? Aš debesį, kuris gabena lietų, balandžiu paverčiu ir žinią blogą Kamilei mano perduoti liepiu: štai artinas vėl prie manęs baisybės, mirties vaiduoklis aukštas be akių, iš kur dar tiek many yra gyvybės, kad aš save po akmeniu slepiu urve, kur marmurinės akys žiba man įsakydamos šnabždėt: Tikiu.

■ ■ ■

Kur mintys iškeliauja, nežinau, per prarajas ir šviesą joms reik kelią skintis, sunkusis kūnas neskuba ten, nes kitokie reikalai jį varžo žemėj. Po kojom mano — puodas su kiaušiniais aukso, aš — pingvinas, tupiu ramiai sau ledo šalyje ir laukiu, kol pradės panašūs į mane iš kiauto ristis. Savim didžiuojuos, smokingas ir frakas nevaržo judesių, pati klajoja, ieškodama man rūbo didingesnio; saulė — taip pat kiaušinis, į vatą debesų atsargiai suvyniotas, man skiria laiką, būtį, lemtį ir džiaugsmingą širdies krutėjimą, kada išgirsiu pirmąjį gyvybės garsą. Bijau speigų, bet ne dėl to, kad mirt turėčiau,— mažiesiems gali būt jie pavojingi. Po pasparne laikau sugniaužtą domino kaulelį, atvykėlis jį man padovanojo. Stebiu jį taip, kaip jis mane, be perstojo, jam rūksta dūmas iš burnos — tabakas... Norėčiau paragauti šito skonio, reiks pavaišint jį žuvimi skraiduole. Malūnsparnis pradingsta debesy; kad taip sparnais man sumojavus. Tačiau kantrybės atsargos beribės, jėga kulniuoja stuburo slanksteliais į patį viršų, kur gražu ir gera. Taip, vieną kartą ras ji išėjimą, sutrupinus galvos auksinės lukštą. Sakau sau: štai tuomet ir paskraidysiu.

■ ■ ■

Ir ji išpildė pirmą mano norą — rąstas, ant kurio sėdėjau, laivc pavirto. Ir ji išpildė antrą mano norą — nelauktas vėjo gūsis sutaršė mano plaukus, pagavo burę viesulas ir nešti ėmė mus — šunį Argo, katiną Mazepą ir papūgą Leilą — draugus manus, kelionės bendražygius. Atrodė, laivas sveria kaip plunksnelė, apačioje sodybos margos slenka, vingiuotos upės ir keliai, ir palengvėjo,— šįkart užklupsiu pilį netikėtai. Štai šviečia man jinai nuo stiklo kalno — bokšteliai, bokštai ir maži bokštyčiai, spalvas septynias siųsdami pasaulin; gražiai aš aukso inkarą nuleidžiu, kopėčiom nulipu ir vaikštinėju — nei dvasios čia gyvos, nei jokio balso. Pasišaukiu aš varlę ir sakau: apgaulė, žadėjai viską, o negaunu nieko. Išpildyk norą trečiąjį — sakau — tesušlama širdužė tartum šilkas drabužių mylimos, upeliai jos kalbos teišsilieja, tegu pražysta jos rausvi skruosteliai, akelės mėlynos tegu sužimba kaip liepsnos laužo stovinčiam kely, jei ne, tuoj pat tave nusmaugsiu, varle!.. Ir ji išpildė trečią mano norą, broliai,— štai stoviu aš prieš judu basas, nuogas, skrynelė rankoje su pelenais ir Puškino tomelis be viršelių. Pernykštį grūdą vėlei teks ištraukti ir žiautaroti duoną kasdieninę; stebuklų amžius baigėsi, manau, jų niekad ir nebūna, dirvą ariant...

■ ■ ■

Naktis kainuoja pinigus, diena — erelio dvasią, kurios aš neturiu, nes pardaviau linksmybėms. Vėl nedrąsu jam pasirodyt; nubaus, o gal atleis, ir aš, gailestingumo pamalonintas, pulsiu vėlei į patį dugną bjaurasties. Duris pravėręs vėjas sako, kad laukiamas esu jo rūmuos. Aunuos batus — viens pentinas nulaužtas, imu keleivio lazdą ir stogą pridengiu sau kepure Damasko šilko. Kad neprisimeluočiau, dar kartą pažvelgiu į jo paveikslą — koksai jis panašus į mano tėvą. Priesaika: gailestingumas ar gyvybė. Įstatymo kolonos išrašytos vardais čia pabuvojusių šaunuolių — iš Indijos, actekų žemės, pigmėjai rašėsi apačioje; aukštai, kur rankos nepasiekia, pirminiu skaistumu pasaulis švyti, stogas apsaugo nuo lietaus, erozijos, erezijos — fantastiškas gražumas. Kažkas paliečia petį, atsigręžiu — jis šypsos, viską žino,— matos, prie stalo kviečia, mudu vienudu: dangus ir žemė, ilgam ar... Tikiu: klajonių ratas vis siaurės, myliu, nes išsiskyręs suradau, viliuosi — amžiams.

■ ■ ■

Iš abrakadabros gimusysis Merkurijaus metais
Ištraukė žiedą auksinį, melchiorinę taurę ir
vėrinį perlų,
Pasišaukė žąsis-gulbes ir nuplaukė į
bananmedžių salą,
Kur ant paprasto nedažyto suoliuko virė
gyvenimas —
Jį aliumininiu šaukštu maišė Kamilė, kipšiukas
sėdėjo šalia, mintyse jau skanaudamas valgį.

Kai telefonas suskambo, Kamilė pranešė
gulbėms —
Žąsims, kad pasibaigė cukrus, kantrybė, karai
ir kad rudenio dievas
Dažosi plaukus sau ochra, keikdamas maištą
titanų,
Kad saturnalijos baigias ir pūdami krenta
bananai,
Prašė kiek galima nedelsti ir tuo pačiu
neskubėti,
Idant ramiai sau galėtų poruotis karveliai ir
triušiai,
Kuriuos gimusysis Merkurijaus metais paliko
liūdėti
Ištisus mėnesius, kai danguj sproginėjo
žvaigždelės,
Užkankintos abrakadabros...

užsklanda

nuo monotonijos į tolimą užutekį
žaliam atogrąžų krašte kur sniego senis
ištirpęs karalystę valdo ten
po palme po tentu paguldžius galvą
ant asteroido nuolaužos gulėti
gulėti ir gyventi džiaugsmo šiukšlę
sukandus tarp dantų kol praeis
dygliai lediniai skausmo gerti šviesą
kol pasibaigs poliarinė naktis
                                        naktis širdy
sutirpus laiko mechanizmui
vėl mėgautis kalbos ritmingu kūnu
kurį savaitgaliais pardavinėja turguj
įdegę čiabuviai išgert lig dugno
save ir jūros veidrody matyt
tik veidą kuris veidrodį atspindi

juodoji knyga

teismo diena

Iš žalio ir negyvo jūros šlamesio
Šita diena. Mes jos neįsigysime
Kaip lašo džiaugsmo už sutrintus pinigus,
Neįsipilsime iš žalio butelio,
Netempsime girtos per kietus akmenis,
Nes ši diena, padegusi šiukšlynus,
Kaip sirena tarpuvartėj užstaugs.

Diena, gryna kaip sąžinė ar ledas,
Žvilgsniu raudonu atrakins alėjas,
Ant suolo atsibus rudens šlavėjas,
Pažvelgs į laikrodį. Ir, valdžiai leidus,
Pusiaudienyje atrakintas kioskas
Sukvies mus gert putojančio alaus,—
Tiktai diena ši mūsų nebelauks.

Ji kaip žmona, pritvinkusi protesto,
Paliks cirozės iškankintas sielas,
Vaikus debilų akimis. Jie stengsis
Ją sulaikyt už spindinčių drabužių,
Bet, nuaidėjus paskutiniam dūžiui,
Ji juos apleis.
Mes liksim laukti teismo,
Kol viską vandenynai nuskalaus.

šungaudžiai

Per naktį prisiviręs košės,
Pabunda miestas po narkozės
Ir ima gausti pamaldžiai.
Karaliai raivos ant paklodžių,
Tauta jau rengiasi be žodžių,
O gatvėm vaikšto šungaudžiai.

Šunie, kretine, papuase
Be uždarbio, namų ir paso,
Tu — už įstatymų ribos.
Kaip ašaka gerklėj mums stovi
Ir šviesulius dangaus aploji
Be ypatingos pagarbos.

Kai mes kariavom, progresavom
Dėl žmogiškos gerovės savo,
Ką tu tada, sakyk, veikei?
Būdon įlindęs samanoton,
Mąstei prieš mus mintim kudlotom
Ir kaip kates vaikus vaikei.

Tu cholerą kažkur nustvėrei
Ir apkrėtei ja mūsų merą.
...Ne tu? — Tai šunys apskritai.
Bet, ačiū dievui, nuo bacilų
Naujausias vaistas — genocidas
Dar gelbsti mus patikimai.

Tave viešai prakeikė miesto
Bažnyčios, laikraščiai ir mėsinės.
Nepuoselėk jokios vilties,
Kad, prisiskaičius sentimentų,
Tave kokia inteligentė
Užjaus ir vįralo padės,

Kad atsitūpsi tu ant sofos
Ir televizoriun spoksosi.—
Mes jau negąsdinam tavęs,
Įjungę bėgį pirmutinį,
Šarvuotom šungaudžių mašinom
Lėtai važiuojam per gatves.

Dėl tavo šuniškos natūros
Linksma kulka išlips iš tūtos,
Ir duslų aidą pakartos
Po trumpalaikio intervalo
Naujųjų Metų karnavalo
Būgnelis iš tavos odos.

atpildas

Kažkas nudžiovė pakeleivę,
Į dugną nugramzdino laivę,
Pakilo viesulas gerklėj,—
Bet ką tas viesulas prieš štilį
Ir begalinę perspektyvą,
Kur skiriasi visi keliai.

Kur dėsiesi, kraupus pabalda,
Kokiems dievams kalbėsi maldą,—
Nei aukuro, anei jokios
Menkutės galimybės durklą
Ištraukt prieš virpantį pagurklį
Ėriuko bliaunančios aukos.

Kaip Judas, bėgantis nuo keršto,
Kaip dirigentas be orkestro
Per žemę judančią judi.
Kairėj — griuvėsiai, akmenynai,
Dešinėje — prisiminimų
Tavų numirėliai juodi.

Vaitoja raumenys kaip stabdžiai...
Į pabaigą eini? Į pradžią?..
Kad laidotuvių maršą bent
Fortūnos tuštumą užgrotų,
Kad dovanotų tau golgotą
Sizifo akmeniui rident.

Pro akliną Visatos langą
Neprasiverš joks jausmas lengvas.
Pasaulio kompasai tylės.—
Kairėj jau nieko nesimato,
Dešinėje — sustingę datos
Kaip dantys glaudžias prie gerklės.

Erdvė maištaujanti putoja,
Prasiveria dangus po kojom,
Į tamsą nugarma kalnai.
Iriesi per atomų šlaką,
Chaoso liulančią kloaką,
O kur? — Jau pats nebežinai.

Tai ne aklavietė — tai laisvė, —
Pasėti grūdą, dirvą laistyt
Adomo ašarų druska,
Kai sėkla atpildo sudygsta
Lyg išdavystė ar draugystė,
Ar kardą gniaužianti ranka.

pikantiškas praeivių su lietsargiais mūšis

gatvėje
vyksta pikantiškas
praeivių su lietsargiais
mūšis
senyvas ponas
pasiramsčiuodamas lazdele
vikriai smogia žilam perukui
kurio savininkė
išgąstingai paleidžia
iš rankų papūgą
ir per jos dirbtinį apgamą
gailiai ritasi
violetinės ašaros
mosuodamas žaliu tranzistoriumi
jaunas vaikinas
skinasi kelią
prie apvirtusio
ledų vežimėlio
batais traiškydamas
riebius plombyrus
bet paslydęs sutirpsta
prieš neišvaizdžios savo draugės
dailią kojytę
spiriančią papilvėn
generolo dukteriai
pila oranžinis lietus
visus krečia šokas
persunktas nepasitikėjimu
nes šaunumo apimtas
policininkas

įšokęs į mėlyną
kūdikio vežimėlį
važinėja ratu
aplink perlamutrinį
debesį

pavydi istorija

pagyvenęs vyriškis
perka turguje baltą jazminą
keikdamas
nepateisinusį vilčių
klimakterinį periodą
o jaunas vyriškis
anapus prekystalio
pilnas pagiežos
atiduoda grąžą
variokais

pagyvenęs vyriškis
su triumfaline šypsena
puola į glėbį
nusenusiai damai
nešančiai rezginę
mechaninių apelsinų
o jaunas vyriškis
įsėdęs
rausvan katafalkan
oriai pridega pypkę
suglamžytu banknotu
ir namuose
nusišauna

tradicinė istorija

Tuomet, kai gyvenome
svetimų mastelių didybėje
po iliuzijų veidrodėliais,
mus pradėjo varginti
kasdien apsilankantis,
juodai apsirengęs
įkyrus ponas,
besivedžiojantis už pavadėlio
nutukusį dramblį.
Ponas nuolat teiraudavosi,
ar kartais mums
nereikalingas
fokusininkas.
Kai jį įsileidome,
prasidėjo mūsų nelaimės.
Pradžioje ponas
kortų kaladėje
pradangino visus
auksinius bei sidabrinius indus,
sakydamas, kad jie
reikalingi
mumijos atgaivinimui.
Atsigavusi mumija
pradėjo matuotis
mūsų išeigines eilutes,
kurios prilipdavo prie jos kūno
kaip tvarsčiai.
Dramblys netyčia
sunaikino visus
kambarinius augalus,
pradėdamas nuo rododendro.
Galų gale
nežinoma kryptimi

išskrido baldai,
ir mes buvome priversti
gulėti ant plikų grindų,
kadangi kilimu skraidžiojo
pats magas.
Tiesa, atsirado
rytų gražuolė,
kurią negailėdami
pjaustydavome
į keturias dalis,
bet po ketvirčio valandos
jinai atsigavusi
jau tyčiodavosi
iš jauno pitono.
Vieną vakarą
mūsų namus
aplankė policija
ir pareiškė,
kad areštuojanti strutį,
kuris pasigėręs
priekine koja išmušė
auksinius mero dantis.
Kuomet užsipuolėme fokusininką,
jis akiplėšiškai atkirto —
su stručiu
neturįs nieko bendro,
tačiau galįs mums parūpinti
porą jaunų beždžionėlių —
ir, mirtinai įsižeidęs,
visam laikui išnyko.

Taigi, ši istorija
akivaizdžiai iliustruoja,
kaip mūsų mieste
atsirado savanoriška draugija
šaukštams, šakutėms ir peiliams galąsti...

pirties istorija

švelniai trindami
muilo akmeniu
paslėpsnius
bandome įsikalbėti
kad visos ligos
slypi anapus
mūsų mielos
marmurinės
turkiškos vonios

atletiškas pirtininkas
grakščiai mojuojantis šluotele
jau susitaikė su mintimi
kad niekada
nebaigsime
praustis

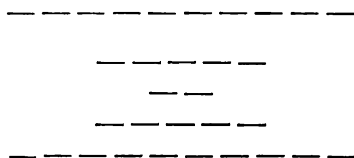
Palovy violetiniai garsai
Ir smelkiantys kvapai, ir peteliškė,
Apžergusi žvakutę, užsidegusią
Ant sąžiningosios sūnaus paklydėlio
Krūtinės.
Palovyje myliu šlepetę žmoną,
Bučiuoju ją į dešinį užtrauktuką,
Žaidžiu šachmatais su protingom dulkėm,
Įspėju, kur nukris dangaus mana
Ir kur kils karas duonos trupinių.
Palovyje
Ilgai stebiu rozetę,
Kur traška violetiniai žaibai,
Ir ant grindų piešiu naktinį puodą,
Tokį,
Koks jis atrodė man pasaulio trečią
Sutvėrimo dieną,
Klausaus, kaip tyliai griežia radiola
Spyruoklių surūdijusiam danguj,
Ir visas mano
Trilitrinis skausmas
Dingsta.

virtuvinė istorija

Virtuviniai stalčiukai,
kuriuose mes mylėjomės,
buvo pilni baugaus
sidabro blizgesio.
Kerštingai į mus žvelgė
narvely uždaryta
kanarėlė,
ir neapykantos ore
į mūsų širdis
smelkės
geležis.
Ir mūsų meilės aimanos
kas rytą krisdavo taukuoton
mazgotėn,
kurią grakščiai padžiaudavo
ant virvės
šaukštų anatomijos žinovas.

12

už jūrų marių
senuose šaldytuvuose
įkaitusiuose iki baltumo
sukiužusiuose radiatoriuose apatinėje
virdulio kūno daly
žaidžia meilė patogų
ir prieinamą visiems žaidimą
kuris prasideda
tuomet kai baigiasi viskas.

anapus bandelių karalystės
niūriuose bibliotekų požemiuose
parklupusi prieš Tiesos altorių
žudosi kasdienybė
neužilgo tapsianti motina

13

Smagiuose dienovidžiuose
uždraustuose meridianuose
plauko suplyšę laivai
pripučiamos žąsys ir gulbės
po jais Atlantidos griuvėsiai
Poseidono karalija

— — — — — — — — — — — — —
— — — — — —
— —
— — — — — —
— — — — — — — — — — — —
nesuvalgytuose skanėstuose
tūkstantmetės kalorijų kolonijos
užpuolamos bacilų skaidosi
švinksta maistas lėkštutėse
švinksta ir švinta saulė

14

sugniuždytuose snukučiuose
pelių lizduose
su komunaliniais patogumais
apsigyvena mirtis
panaši į išjungtą šviesą

— — — — — — — — — — — —
— — — — — —
— —
— — — — — —
— — — — — — — — — — — — —
aš baigiau o jūs tęskite
pradėtą žaidimą
meilės vardan
kol dar nesutemo
lovose

pabaiga

aš įžengiau į schemą
kur buvau
prijungtas prie voratinklio
vienatvės ir elektros
kračiaus lyg drugio purtomas
tol kol
galiukais pirštų suradau
jungiklį
ir išjungiau
save
tam kad po manęs
įžengęs žmogus
galėtų pabučiuoti
mano kaktą
ir įtraukti mane
į nejudamų daiktų
sąrašą

sunki aušra

aš taip laukiau
grąžiau rankas virš balto marmuro
aš taip tikėjausi
ateinančio Rausvumo
aš apėjau visus naujagimius
žiūrėjau į raudoną veršio akį
aš žvaigždę kalbinau
aš pats buvau žvaigžde
buvau atsakymu Rausvumo lūpose
Pelenės pokštuose su gėlėmis
taip laukiau jo
tikėjausi
o dabar o dabar
fontanaiauksiniųžuvyčių
su laibakakliu Rausvumu
žebenkšties Ryto iltyse

pranešimas

aš laukiu pranešimo
iš ginkluotos
fėjos
bet aš guliu ežero
dugne
ir žydros poilsiautojų
valtys
nerūpestingai suvažinėja
man skirtą dieną
o merginos su
jūreiviškomis palaidinėmis
kvatodamos
plauna kojas virš mano akių

tačiau ateis
ateis netrukus
ginkluota fėja su kulkosvaidžiu
parvirs į žolę
bandelių išnešiotoja
ir visos gerosios pasakos
bus iššaudytos

geltonasis sprendimas

Būties maketuose
Esu nulipintas iš vaško,
Užpakalinėje kišenėje
Nešiojuosi pluoštelį asignacijų
Juodai dienai,
Kuri nulipinta
Iš žąsies taukų.

Mano plastelininė mylimoji
Lanko pirmąją klasę,
Sarkastiškai rūko cigaretes,
O antrarūšis mokytojas
Apsimeta, kad nemato.

Pulkelis alavinių kareivių
Žengia į šviesią ateitį,
Kurią būties projektuotojas
Pažymėjo sutartiniu pomidoru,
Baltieji ugnies rijikai iš cirko
Apžiūrinėja degtukų fabriką,
O vakariniame stalo pakraštyje
Juodieji mistikos mėgėjai
Renka naują mis.

istorija apie miegančiąją karalaitę

Miego epidemija
apėmė pusę valstybės.
Knarkė nesigėdydamos
liuteronų bažnyčios
ir veterinarijos vaistinės.

Metro praėjimuose,
o taip pat ir ant bėgių
užmigo specialiai iškviesta
gaisrininkų komanda.

Budrus kišenvagis,
aptuštinęs įspūdingas
mėsininkų gildijos narių
pinigines,
su neprakirstu talonėliu
džiugiai užsnūdo troleibuse
pakeliui į geležinkelio stotį.

Stiuardesių susirinkime
išgąstingai žiovavo
validolio prisirijusi valytoja,
taisydama apatinukus
ant šimtų suglebusių kelių.

Šalyje urmu pakilo
antklodžių gamybos akcijos,
o plentų pramonės ministras
ypatingojo posėdžio metu
pasakė,
kad šis nenormalus snūdas —
tai eilinis mūsų priešų triukas,
nukreiptas prieš
prisiimtus įsipareigojimus.

Deja, jo kalba
nebuvo išspausdinta,
nes paskutinis
neužsnūdęs linotipininkas
prieš kelias minutes užsirašė
į miegančiosios karalaitės
gelbėtojų gretas.

pavasario istorija

po pakalnučių žydėjimo
po gigantiškų žibuoklynų fejerverkų
sausakimši stadionai
atiteko
autsaiderio žmonai

ji puolė praustis prieš
nemylimą veidrodį
užkaitė išsiskyrusį
arbatinuką
ir švilpaudama pro smeigtukus burnoje
susišukavo panašiai
kaip dvidešimtmetė

pro jos langus praskrido žąsys
sprinteriškas vėjas atnešė
iš arklidžių
mėšlo kvapą
ir būrelis senų olimpiečių
bekriošinčių verandoje
ją pasveikino
cimbolų garsais

— — — — — — — — — — —

o stadionuose kaukė motorai
žviegė pjūklai ir frezos
ir suprakaitavęs jaunimas
baigė vykdyti
malkų paruošimo
planą

klajojantis cirkas

Atsimink mano žodžius, Arlekinai!
Kai kabojai ant virvės scenoje,
Deklaruodamas: laisvė, lygybė, brolybė,
Į žiūrovų salę nepastebimai
Įėjo maru sergantysis.

Įveikęs nemažą distanciją
Tarp kulto ir karo kaulų,
Apgavęs nevykėlę kulką,
Medseseris ir daboklę,
Įėjo pasmerktas kūnas,
Kad žūtų visi, kas prisilies
Prie jo, kas įkvėps bacilų,
Sklindančių iš pradedančios pūti burnos.
Tavo gėlės, skirtos Kolombinai,
Pasirodė netikros, pudelis
Buvo pliušinis, virvutės
Trūkčiojo ir painiojosi artistų rankose,
Bet visi buvo užimti pjese ir nematė,
Kaip mirtis dėjo kryžiaus ženkla
Silpniausiose vietose, kaip į poras
Smelkėsi irimo įrankiai, galbūt
Tokia buvo visa epocha
Nuo statulų aikštėse
Iki pasienio garnizono.

Aš žinau tik netolimą ateitį:
Garso operatorius sutinusiomis šlaunimis
Slinko link vandens čiaupo,
Pargriaudamas taburetes ir paragrafus,
Daužydamas gyvybės pelėsį
Buvusio boksininko krumpliais.
Penktą minutę po jo mirties

Namus apsupo kaimynai
Su gaisrininkų šalmais, benzinu
Apipylė ir padegė, tarsi
Ugnis apvalytų gyvenimą.

Operatorius buvo šimtas dvidešimt šeštoji auka,
Mirusi tą savaitę, epidemijos ratas,
Įtemptas nežmoniškos jėgos,
Pargriovė tavo šeimininką,
Tavo ateitį, Arlekinai,— spektakliai
Buvo uždrausti, viešose vietose
Didesnis kaip penkių žmonių susibūrimas
Prilygo valstybės išdavystei.
Maitvanagiai ir katės
Slankiojo po ištuštėjusį miestą
Tarp gazuoto vandens automatų,
Krūvų neplautų lėkščių, sudaužyto
Į šipulius klajojančių artistų balagano,
Derliai puvo laukuose
Tarsi savižudžiai,
Išlestomis kranklių akimis,
Tarsi poezija,
Kuriai nebereik komentarų.

šachmatų partija

Tūkstančio vatų šviesoje —
dujų kamera, Diogenas
užkalamas į statinę
ir įmetamas vandenin,— lai jį
dabar teisia jūra.

Platumos, kurios atsiveria
plaukiančiam gyvenimu žmogui,
tampa jo aklumo siena,
jo bejėgišku įniršiu daužyti
vitrinas, užsirišti fašisto raištį
ir varyti į tūkstantvatę mirtį
silpnesnį už save sutvėrimą.
Diogenas didesnis už jūrą,
bet statinė maža.

Ant tirono staliuko
šachmatai ir laikraščiai, binoklį
retkarčiais kilsteli rankos,
pasigirdus pavojingam
žuvėdros klyksmui.

— Aš pavargau,— sako valdovas,— imki,
tarne, manąją žmoną ir gulkis
į lovą, aš pažiūrėsiu,
kaip daromi vaikai.

Sargybiniai pakelia ietis,
ir įsakymas pildomas, girdis
kūkčiojimas moters, žuvėdra
supasi ant statinės, bangos
Diogenui kol kas palankesnės
nei norai valdovo.

Tūkstantvatėje šviesoje —
dujų kamera, atrakinamos
durys, kareivis įveda
Hitlerį, spjauna veidan
ir išėjęs paspaudžia svertą.

Laikraščiuose kino programos
kelia valdovo nuobodulį,
lazda jis pamuša kamuolį
ir svajoja toliau:
— O jeigu
aš būčiau paėjęs žirgu
C6—B8, ką tada
Diogenas darytų,— ir šūkteli:
— Tarne,
grąžinki statinę atgal,
lai būna, kas būna.

Pirmieji Diogeno žodžiai
išlipus iš statinės:
„Ech Vokietija, Vokietija,
tūkstantis devyni šimtai keturiasdešimt
penktaisiais...
...imu tavo auką, valdove,
su džiaugsmu,
tik ką pasakys karalienė
ją paėmusiam pėstininkui..."

Ir užgrojo litaurai,
ir partija baigės
netrukus.

antika

Vis aukštyn ir aukštyn
Kyla piramidės kraštinės,
Pomirtinio pastato sienos
Pasitraukiančiam nebūtin faraonui,
Vis artyn ir artyn dykuma,
Ir jūra žalsvėja į gylį.

Paskui kupranugarių vilkstinę
Slenka tauta sulinkusių
Nugarų prie plokščios,
Nevaisingos ir akmeninės
Valdovo krūties,
O už jūros žaibuoja Antika
Kolonadomis ir frontonais,
Ir turgavietėj tarp alyvmedžių
Deras su žydu Sokratas
Dėl riebios Atėnų žąsies.

Vis ilgyn ir ilgyn poema
Apie šlovę dievų ir herojų.
Dėl dramatinio teksto
Paskutinės eilutės abejoja
Nusipelnęs ir plikas autorius,
Kurį veja neeuklidinio proto
Rūsti tartum Ra
Žmona iš namų
Ir tėvynės.

viduramžių sonata

Kuomet Atėnai tapo miestu uždaru,
Kad savo nuogumu nepriviliotų
Silpnavalių,
Pagundų laiptais slystančių būtybių —
Tokiais šventoji uniforma laikė
Valkatas visokius,
Eiliuotojus, tepliorius, teatralus,
Stabų gamintojus, kuriems pabodo
Gyvent, kaip pridera doriems krikščionims —
Kasdien save vanot ašutine,
Būti
Skaisčių dalykų įkvėptiems, pamokslų,
Giliai ir sąžiningai išmąstytų — — —
Sunkiais laikais,
Kai inkvizicijos režimas
Draudė sieloms
Iš indo persikelt į indą,
Bendraut be moterystės kūnams,
Nors prigimtis vienokia kitą kvietė
Beatodairiškai
Sulipt, pražyst, susivienodinti,
Dalintis
Patyrimu skurdžiam plokštainy žemės,—
Siekdamas
Pašalinti neleistinus dalykus:
Papirusus, knygas, nurodymus nuodingus,
Slaptai šėtono siunčiamus per jūrą
Viduržemių iš Turkijos laukinės,
Ugnies ir pusmėnulio garbintojų krašto,
Kurio laivynas
Grasino atvirai apaštališkam sostui,
Žmogus, kuris turėjo aprašyti
Idalgo Don Kichoto ir jo tarno

Teisingą žygį per Toledo kraštą,
Prisėdęs išaugtinio rūbo skverną,
Kaip daugelis vaikų dar mokės rašto.
Mamos išpraustoje galvelėje klajojo
Vaizdai kilmingo riterio ir fėjos —
Jisai kovojo, o jinai kvatojo.

Tuomet dar nežinojo Servantesas,
Kaip jam sunku apgint bus savo tiesą
Ir ją paklot ant kelių Dulsinėjos...

anuo metu

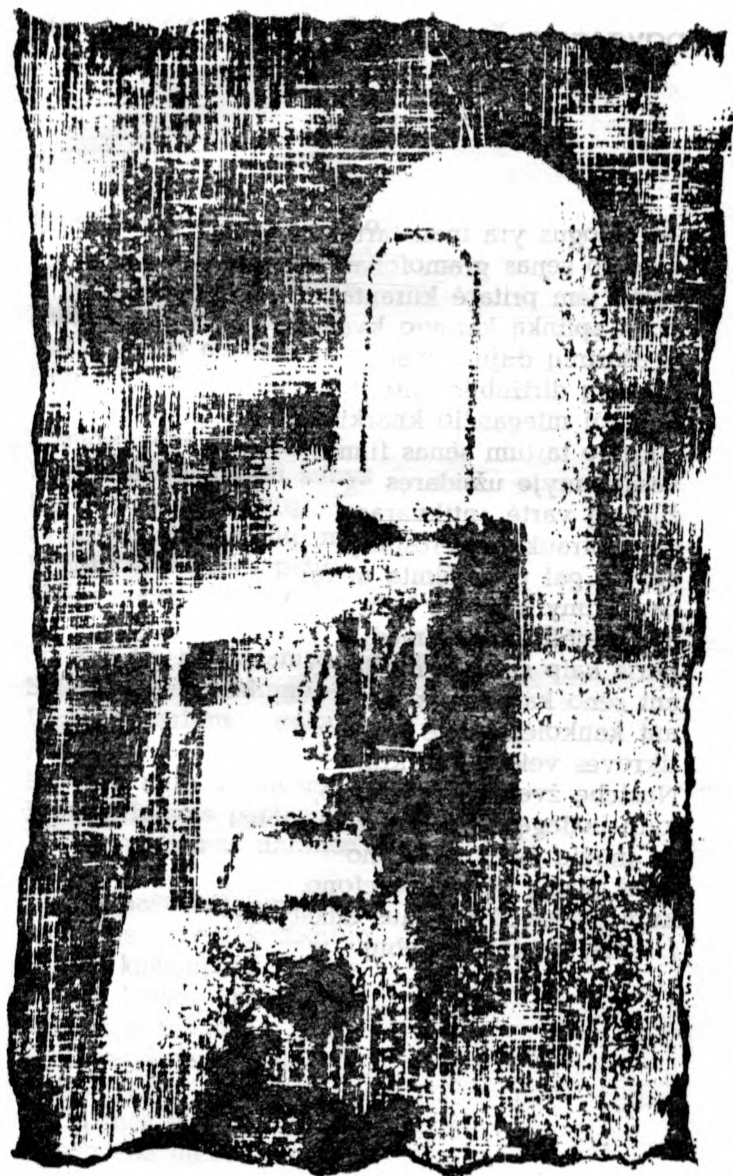
Anuo metu
surinko jis kurortininkus, žvejus, karo veteranus,
prekybininkus ir luošius, laisvuosius žmones
ir tuos, kurie vergijos antspaudą gėdingą,
išdegintą geležimi kaktoj, nešioja,
ir tarė:
— Broliai...
Kalba nebuvo įspūdinga, paprastais
jis žodžiais kreipėsi į minią,
triukšmingai kleganačią lyg paukščių turgus,
chaotišką ir nesuvaldomą, bet greit
pavyko dėmesį pavergti jos; apsalusiom
akim ir nuramintom
širdimis
jie klausės vaizdo būsimo pasaulio,
kuriam plasnojo angelai ir cherubinai,
burnon kepti karveliai skrido, krito
dangaus mana; pintinės penkios duonos
ir išrūkytų žiobrių entuziastingai
išdalintos buvo tūkstantinei miniai, trupinių
dar liko tiek, kad elgetoms užteko
ir vargingiesiems, plūstantiems pasižiūrėti
į subuvimą didelį. Ateivis
iš tolimos provincijos kalbėjo
žodžius, kurių istorijoj nebuvo
ir negalėjo būt, mylėti kvietė
viens kitą, liepė nusijuost kardus
ir nusimesti drabužius, nes saulė
dabar ne vien tik Azijai priklausė.
Veidais įdegusiais riedėjo džiaugsmo ašaros
beklausant, ir sušuko raupsuotasis:
— Mane išgydyk, viešpatie...
Jo noras vienu mirksniu išsipildė.

6. G. Patackas

Atgavo amą nebylys ir šaukė:
— ...man laimę, mokytojau, grąžinai...
aklasis praregėjo...
Virš ežero pakilo lengvas brizas,
įvyko permainų danguj, ateivis
įlipo valtin, laimindamas minią
sausa, asketiška ranka, irkluotojai,
kurie netruko prisidėt prie jo,
vienu metu pakėlė irklus, slysdama
grakščiai vandens paviršium valtis
nuo kranto atsiskyrė ir netrukus
už horizonto linijos išnyko..

Be abejo, anuo metu
tai buvo įprasti dalykai,
įprasti kaip meilė.

Vėliau tik atsirado abejonės...

geltonoji knyga

pavasario šventė

— Žmogus yra man tartum fonas,—
giedojo senas gramofonas,
variu jam pritarė kurantai,
prieš aplinką kariavo kvantai,
ir ašarinių dujų pilnas
į dangų dirižablis kilo,
kabinoj miegančio knarkimas
mirgėjo tartum senas filmas;
vasarnamyje užsidaręs
žurnalą vartė antikvaras
su nuotraukom aerostatų,
darytų gal prieš šimtą metų;
paplūdimy senyvos ledi
apžiūrinėjo aukštą medį,
kuris kaip sniegas nusileido
ant seno kapo antikinio,
ant kaukolės baltos be veido,
tikrovės veido santykinio.
Nustebę žvelgė akys vaiko,
kaip uodegą šuva sau vaiko
su įniršiu šventu Platono
prieš plačią gerklę patefono,
kurs žvelgė iš dangaus aukštybių
į žemę, kupiną tuštybių.

susitikimas

Prie balto vasaros staliuko
Tu kančią gėrei iš kakliuko
Ir laukei moteries vienos,
Kuri ištartų meilų žodį,
Tačiau jinai nepasirodė
Kaip posmas, dingęs iš dainos.

Šlamėjo jovarų viršūnės,
Ir rinkosi klajokliai šunys
Paėsti maisto atmatų,
Draskytis dėl patelių, mirti
Ir rojų užmaršties patirti,
Kurio nebepatirsi tu.

Svaigai tu, grimzdamas į dugną
Sklerotinio neatidumo —
Lyg į akvariumo gelmes,
Kur stručiai žaidė su karosais,
Papūgos mito abrikosais
Ir rūkė faunas papirosą,
Juo gundydamas undines.

Migloj hašišinėj lynojo,
Ir sargas praeitį keiksnojo,
Tačiau kažkaip įsidienojo,
Ir ėmė keistis aplinka.
Išlipusi iš minareto,
Šalia rašytoja prisėdo
Ir tavo kūną nemylėtą
Be sąžinės jokios ir gėdos
Ji apglėbė meilia ranka.

Tu pasimuistei dar: „Nie nado,
Tovarišč moj Šecherezada,

Ja toljko što sošiol iz ada..."
Atsakė ji: „Nesuprantu...
Gal tamsta kalbat esperanto
Ar esate iš kito kranto?..
Galiu nuimti savo ranką,
Jei jums negera ar koktu."

Patiko tau jos posmas retas,
Jos eigastis ir veido ratas,
Ir klubų liulantis domkratas,
Suvienytas su geležim
Krūtinės linijų kalvotų
Ir bruožų moteries dievotų,
Kur slėpės išmintis ir protas,
Dar neįvertintas naktim.

Jau visa kita buvo fonas,
Dienos baldakimas geltonas,
Nes kaip godus magnetofonas
Tu ją į dainą įrašei,
Kur fleitą kalbino obojus,
Kumelę vaikėsi kaubojus
Ir nebetykojo pavojus,
Kad viskas baigsis negražiai.

■ ■ ■

Tave mylėjau pusę devynių,
Kai mudviem buvo palankus likimas.
Ant lango buvo užkabintas paltas,
Girdėjosi žmonos prikimęs altas,
Ir prasidėjo saulės užtemimas.

Pasaulis godžiai klausėsi žinių,
Pakumpęs prie sukriošusių imtuvų,
Pavargęs nuo kaukšėjimo kastuvų,
Ir aš tarytum paguldytas šūvio
Savam bute, ant girgždančių grindų,
Tau melavau gyvenimu kitu.

Tarytumei išspaustas skaudulys
Tekėjo limfa ir medus ant sienų,
Vaikų rūbelių, uošvienės uogienių,
Ir kanarėlė akimi žvaira
Giedojo mums, kad laimės nebėra.

Bet paskutinis saulės spindulys,
Kaip ir žmona, įnešusi arbatą,
Apsimetė, kad nieko nesuprato.

muzikantas

Kaip pokario laikų reumatas
Pašvinkęs liepų aromatas
Gatves užpildo. Fleita, suok!
Pabudink miegančią gyvatę,
Pasuk laukymėj velnio ratą,
Tik švelnumu man nealsuok.

Sumindžius rožės dygų daigą,
Užkelk melodiją ant kraigo,—
Lai išsigandus ji žiūrės
Į plaukiantį minios banginį,
Į jo sotumą begalinį —
Pavojų bundančio žvėries.

Lai ji paniekinta, užtroškus
Užpuola dramblio kaulo bokštą
Su imperatoriaus kariais
Ir devyniom jo sugulovėm.
Atėjus laikui gult į lovą,
Tegu namo ji nepareis

Iš svetimos valstybės kranto,
Paklusus valiai muzikanto,
Kuriam jau metas į kapus.

— — — — — — — — — — — —

Aš koja paspiriu vazoną
Ir pats iššoku iš balkono,
O fleitą perlaužiu perpus...

gaudynės

Gaudynės tęsiasi. Vaikaus
Tave, pabėgusią į žalią
Ne mano vasaros birželį
Su giedančiais žmonių vaikais,

Su praeitim be ateities,
Pusiau paniręs į miražą,
Nakties ieškodamas, mirties,
Nes man gyvenimo per maža,

Nes man per maža meilės tos,
Kurią kaip sruogą nuo kaktos
Kerpi plienu išsiskyrimo.
Per maža muzikos, kuri
Man skamba tavo kambary
Akordais dūžtančio likimo.

Šiukšlynais bundančių kiemų,
Dezertyruodamas į tolį,
Kaip šuo tau iš paskos einu,
Einu kaip laikas į rytojų,
Išspjaudamas likutį jausmo
Į juodą mechanizmą skausmo,

Užuosdamas aromatus,
Kuriais supančiojai visatą,
Kartodamas vardus šventus
Sušaudytų prie barikados,
Atmindamas tik tuos metus,
Kai su tavim buvau skaistus...

— — — — — — — — — — — —

Kuo būsiu be tavęs po metų?...—

Mėsa, maitinančia vikšrus,
Kasdiene duona prostitučių?...
Vėl šliaušiu silpnas, nevikrus,
Palydimas minios katučių,
Švilpimo, spjūvių, paskalos
Su ramentu tau iš paskos?

Sustok, gaudynių taikiny,—
Nenoriu su vaiduokliais kautis,
Miegot su rūbais traukiny
Ir su numirėliais juokauti...
Už džiaugsmą, suteiktą kadais,
Mokėti pinigais juodais.

...Jau baigias vizija niūri,
Visas žemas natas išgrojus,
Ir bunda ašara sūri,
Akies kamputyje sustojus
Kaip tikslas bėgančios, kurį
Atskleis nežinomas rytojus...

darbymetis

Kai girto traktoristo akys
Po pirkią klaidžioja kaip žvakės
Ir išsigandusi žmona
Sucypus slepiasi už stalo
Prie apversto alaus bokalo,
Pabunda darbo pamaina.

Pro melsvą cigaretės rūką
Melžėja taisosi peruką
Prieš veidrodį. Vandenvežys
Apsivelka kombinezoną
Ir nužingsniuoja per gazoną,
Kur gėlės niekad nepražys.

Prie durų įstaigos varinių
Sustoja mašina karinė
Su majorienės dovanom.
Kišenvagis tartum užburtas
Vis ieško, kur paslėptas turtas
Jo draugo Ediko žiniom.

Aš pažiūriu į lango kreivę
Ir išvystu ateinant deivę —
Ji mano sielos nepaguos,
Nes dūzgia kuliamos motoras,
Kad laikas bėgti iš kontoros
Į plėšinius, kur Nilsas Boras
Sprogdina atomus rugiuos.

dailininkas

Nutapęs viešpaties portretą,
Jisai apleido kabaretą
Ir nužygiavo į svečius
Pas savo motiną drakonę,
Kuri jam mojo iš balkono,
Pašildžius valgio likučius.

Tarytum Archimedo svertas
Jam supos ant peties molbertas,
O sudėvėti marškiniai
Su išplėštom sagom, apgaubę
Jo pilvą tartum šieno kaugę,
Jau buvo neskalbti seniai.

Kaip tolimų valstybių uostai
Juodavo neskusti jo skruostai
Ir lūpos, kupinos gašlaus
Susidomėjimo gražiąja
Lytim įkaitusį birželį,
Kai noris silkės ir alaus.

Dažais alkūnės aptaškytos,
Žvėries manieros netašytos
Ir akys, kupinos žaibų,
Jam rodė kelią per šiukšlyną
Tiesiog į pragaro mašiną,
Kuri kūrėją nudangina
Namo po žygių tolimų.

Draugai jo, smuklėse prigėrę
Ir kartuvių tvorom aptvėrę
Valdovo rūmus, jo paguost
Nei išmintim, nei patarimais
Nebegalėjo — toks likimas,—
Užgeso mylimos languos.

Tik plovas motinos virtuvėj,
Pajuodę bulvės prikaistuvy,
Tik meilė motinos plėšri,
Tiktai apskretęs kampas lūšnos
Jį kvietė į kiaušinį gūžtos
Dar vienąkart išsiperėt.

Iš spindinčių Mamonos turtų,
Prakeikto balagano turgų,
Sapnų pasaulio atkaklių,
Iš karo, maro, rato Karmos,
Kartos, kurios prikaltos žarnos
Vingiavo pokario keliu.

■ ■ ■

Vėl pasinert lyg žuviai į gelmes,
Tupėt tamsoj, iššaukt ugninį lietų
Ir atsidurt šešėlyje esmės,
Kad nieko jau daugiau nebenorėtum.

Atsiriboti žodžiais, užmarštim,
Užmūryti aklavietėje dramą,
Vėl susitikt, kaip nakčiai su naktim,
Lemties — Medūzos žvilgsnio amalgamą.

Paskui — išplaukt iš veidrodžių kreivų,
Iš netikrumo irštvų ir skaistyklų
Ir prisiglausti prie pečių tavų,
Įveikus pasipriešinimą stiklo.

serenada

Aš laukiu jos kaip Paskutinio Teismo,
Kaip paukščio krūmuose tykąs šaulys.
Rakina lūpas man mėšlungis keiksmo
Ir geismo metalinis spindulys.

Lyg diversantas laikas atrakina
Duris, sprogimas skatina žvaliai,
Gyvatės šiltą lizdą sunaikina,
Kur guli nesudygę geiduliai,

Kur guli kortos, vynas, žodis, duona,
Nakties, kai žaidėm meile, atspindys.
Aš laukiu jos. Atleiski man, Madona,—
Prieš rytą gieda žudomas gaidys.

dainelė apie ufonautus

Kai aš išgėriau gėrimą nakties,
Man pasirodė skraidanti lėkštė,
Iš jos išlipo pora ufonautų.
Sustojo mano laikrodis tikslus,
Šviesa suaižė kambario stiklus,
Ir aš nusprendžiau patarnauti tautai.

Aš išėjau su degančia žvake
Ir atsidūriau tokiame taške,
Kur matos viskas, kas pasauly dedas:
Naktis Havajuos, Kuboje — lietus,
Amerikos gyvenimas kartus,
Maskvos kurantai ir Antarkties ledas.

Panorau susitikti su šeima,
Tačiau viena mergaitė mylima
Sutrukdė. Šokoladinis jos žvilgsnis
Mane lydėjo nuostabion šalin,
Raudonan tunelin, keiston pilin,
Ir nuo lėkštės teskyrė vienas žingsnis.

Tada pripuolė sanitarai du,
Išderinti nuo spirito maldų,
Mane surišo ir lėkštėn įkišo.
Ir mes pakilom viršum debesų,
Virš žmogiškųjų sąvokų visų,
Ir niekas su žeme jau neberišo.

Atsibudau nelaisvėje; greta
Lazda guminė buvo numesta,
Voliojosi policijos munduras.
Aš perėjau į gretimą kupė,—
Ten, atsisėdę pačiame kampe,
Šnekėjos mergšė ir Tibeto guru.

Mane vaišino ryžiais ir vynu
Rytietiškuoju papročiu senu,
Na, o pietums atnešdavo tablečių.
Ir šitoks liūdesys užplūdo mus,—
Prisiminėme paliktus namus,
O senas jogas — gimtąjį Tibetą.

Jie mus pralaikė mėnesius kelis,
Ir aš tapau toks rimtas ir kuklus,
Kad netgi išdrįsau pareikšt protestą,
Kai atsidūriau ant žalios žolės
Gimtosios žemės, baisiai didelės,—
Mat taip ilgėjaus muzikos ir testų.

Bet staigiai atvažiuoja mašina.
Du sanitarai įkiša mane
Į kvepiančią validoliu kabiną.
Ir vėlei sanatorijos kupė,
Gražuolė, jogas, sėdintis kampe,
Du mėnesius tabletėmis maitina.

Dienų nelaisvės išmintis drąsi
Padėjo man — įstojau į VISI,
O baigdamas gavau medalį aukso.
Bet kartą (nenorėčiau to minėt)
Nukandau ausį vadui giminės —
Van Gogui, savo pusbroliui brangiausiam.

Vėl ufonautas moja man pirštu,
Vėl aš iš sielvarto nagus kremtu,
Apsvaigęs nuo tablečių ir nuo testų.
Ir išeinu į mėlynus miškus,
Nes tapo man gyvenimas brangus
Tiktai vienatvėj, atskirtoj nuo miesto.

Suranda guru miškuose mane,
Jauna gražuolė tampa man žmona,
Ir pamirštu aš ir namus, ir šeimą...
Su dievo paukščiais girioj gyvenu
Ir artimo žmogaus nekankinu,
Ir ufonautų priesaką menu:
Kiekvienas elgias taip, kaip jam išeina...

odė Karmai

Aš pavargau nuo savo veido balto,
Nuo begalinės nuotaikų kaitos,
Ir laikrodžio sustingęs ciferblatas
Man savo vardo jau nepakartos.
Pasauly — pūgos, vandenynuos — ledas,
Ir sukasi gyvenimas ne toks.

Kaip man priimt žmogelių baugią minią —
Ištirpt, kaip ledas tirpsta vandenyne,
Ar sužėrėt ugningu kristalu?
Ramybė... Nebe jos man reikia — meilės...
Tačiau negelbsti Puškino tomelis,
Nei Dantės pragaras, kurį naktim kuriu.

Tyloj sutvisko baltos etažerės,
Kava atšalo, baldai nekvailioja,
Nelaimė, net ir ta apleido lovą,
Tačiau į sielą įsikraustė žvėrys,
Ir lygų stiklą gremžiu aš nagais
Sapnų sidabro vakarais ilgais.

Tai netiesa, kad gimė homo sapiens...
Šioj žemėje gyvenimas — tik sapnas,
Ir aš esu sapnuojamas kitų —
Kokios nors lengvabūdės sinjoritos
Ar buliaus, kuris bėga į koridą,
Priglusdamas prie aptvaro lentų.

Seniai esu sapnuojamas beždžionių.
Jų liūdesio nirvanoje didžiojoj
Mane kasnakt priverčia vėl skaityt
Raštus prityręs ir ištvirkęs strazdas,
O vargšas homo liepia drožtis lazdą,
Kuria sudrošiu jam per galvą ryt.

Iš muzikos garsų bausmė išnyra
Kaip elgeta, prie durų sukus rylą...
Iš mano kūno byra pinigai.
Ir maisto baudžiava kamuoja burną,
Ir žodžio demonas surūgęs niurna,
Kad man gyventi liko neilgai.

Ateis pavargęs niūra Frankenšteinas,
Nedidelę pasiūlys kūnui kainą
Ir naują sielą verkiančią įdės.
Ir būsiu vėl aš koks abuojas frantas
Ar muilo fabrikėlio fabrikantas,
Galbūt net nepakeitęs pavardės.

O rieda rieda rieda Karmos ratas,
Nekinta dešimt metų buto raktas,
Tačiau kažkaip pasikeitė būtis.
Kvailių ovacijos po langu baigės,
Už lango krinta vis kitokios snaigės,
Ir vėl naktis, ir plunksna ją stabdys.

Mėnulio disko muzika spalvota
Prieš dešimt metų išvedė iš proto
Išminčių. Plikėn smogė obuolys.
O kaipgi kaipgi man išeit iš proto,
Kad Archimedas bent patranką duotų,
Kurion sutilptų žemės kamuolys.

Tik driokst — ir viskas. Pilkos dulkės kyla,
Dūmelis lėtas sklaidosi trotilo...
O vargše siela, ko tu nutilai,
Apverkdama kadais turėtą šlovę
Ir kūno sudūlėjusią šventovę,
Kurią kadaise garbinai aklai?..

Nedaug poetui reikia išminties:
Lapelį popieriaus naktis paties,
Mama atneš virtų agurkų lėkštę.
O atsiras tokia baisi drama —
Iššoks ant kūno tarsi egzema,
Kaip inkvizicija, kuri visus mus liečia.

Bus budelis, mergaitė ir auka,
Kamščiatraukis, į butelį įstrigęs...
Pradžioj — kukli švelnumo pamoka,
Vėliau — du antausiai, kepsnys ir ligos,
Ir kaip vainikas pinsis pabaiga,
Kad budelis atleistas iš tarnybos.

Tada auka, pavirtus vaikinu,
Patieks visiems kinietišką meniu —
Žiūrėk, neapsiryk dabar poete,
Nes mylimoji vaikšto alkana,
Basa mažytė jos pėda viena,—
Pasiūlyk jai kavos ir cigaretę.

Vėliau vis tiek ji su kitu nueis,—
Ne veltui šitiek dirbo batsiuviais
Vaikino tėvas ir šaunus senelis.
O tau lėkštė agurkų palikta,
Galva labiau nuo strofų susukta
Nei kasos neištikimos panelės.

Žmonių neliko jau. Tad peizaže
Gali paklysti tu. Pasigrožėk
Varpais ir medžiais, bokštais ir mansardom.
...Grožies savim, narciziškai švelniu,
Ir, nors tau kartais trūksta akinių,
Praeiviai patapšnoję sako: Bardas.

Šiaip taip kamuot eilėraštį baigi.
Lėkštė tuščia, ir nuotaika — smagi.
Gali dabar palabinti kaimynę,
Kuri uždažo vakaro stiklus.
Bet štai sučirškia laikrodis kuklus,
Kad laikas būtų vėl pradėt kankynę.

Ir vėl ant lapo budelis, auka,
Pusiau nugertas butelis, merga,
Mėnulio rūkas, vienišas hamakas.
Prie stalo — okultistai keturi,
Napoleono šmėkla vidury,—
Šį kartą buvo geriamas konjakas.

Auka pabėga į tamsias girias,
Merga per naktį perplaukia marias
Ir ropščiasi į Bonaparto guolį.
...Sustok, poete! Seksui ne vieta,
Nes stovi vargšas budelis greta.
Bedarbis jis. Greičiau grąžinki skolą.

Jam savo plunksną duodi mandagiai
Ir popierių, išmargintą smagiai,
Ir perleidi poetišką etatą.
Įsiropšti į lovą nesmagus,
Sapnuoji žiurkes, vorus ir drugius,
Ir mindantį tave mėnulio batą.

kelionė į anapus

Kai, skleisdamas magnetinius laukus,
Į tamsą žengia spindintis Mesmeras
Ir pilnas radiacijos dangus
Vienodai žudo lenkus ir romėnus,

Griuvėsiuose bažnyčios po nava,
Pirštus geltonus tiesdamas į skliautą,
Astralas tavo keliasi, neva
Vaidindamas, kad nieko jam neskauda,

Bandydamas įveikt kančia mane,
Seniai jau projektuojamą į žmogų
Iliuziniame Majos ekrane,
Nugrimzdusį į dūmus sinagogų,

Ieškodamas radarų akimis
Išnykusio energijos šaltinio,
Pavirsdamas juodais akmenimis
Ant mano kelio, gal jau paskutinio,

Sulindęs į agoniją žuvies,
Sau pilvą prasiskrodusios per nerštą,
Suprasdamas, kad, jeigu nelaimės,
Patirt teks meilę, virtusią į kerštą,

Bet budi mano pitija šalia,
Prie kojų susirangius kaip pitonas,
Ir nuveja kinžališka gėle
Tavas rankas, akimirksnį geltonas,

Ir liula raumenų jaunų mazgais,
Bandydama išsiurbt nuodingą votį
Manam kakle vidurnakčiais ilgais,
Neleisdama tau nieko pameluoti,

Pavogti laiką, atrakint duris,
Kur ilsis kūnas nužudyto draugo,
Ir sudaužyti veidrodį, kuris
Kelionėje ilgoj Mesmerą saugo...

glorija

Žiauri vaivorykštė, pavirtus į euforiją,
Ant stogo gieda trupančiu balsu,
Žaliam stikle maža mergaitė Glorija
Lėlės neguldo, nepina kasų.

Todėl tylės tamsioji pamokslautoja,
Ją užrakinusi, tapytojas tapys
Lietuviškais dažais Niujorko krautuvę,
Kuri žėrės kaip katino akis,

Kaip katino, o gal varnėno medyje,
Giedojusio o glorija per radiją...

kvietimas

Virš jo galvos grumėjo greitis,
trupėjo tūris ir jėga,
tartum įsakymas pareiti
namo per jūrą ir bangas,

per praeitį, kuri putojo
su plaustais, kriauklėm ir laivais
ir rangės kaip žuvis po kojom,
sublizgus veidrodžiais kreivais.

Veidai nežinomų esybių
jį kvietė iš gelmių nakties,
balsai jį kvietė debesynų
paliesti kūną paslapties,

kuris formavosi anapus,
tarytum krantas pro garus
vandens — atsiveria taip kapas
nuožmus, šiurpus ir netvarus.

Jis šoko nuo aukščiausios sienos
gelmėn, kurios burna juoda
skambėjo giesmėmis sirenos,
ir jį prarijo Visata.

Man siūlė paskaityti Malarmė,
Bet pakvietė į armiją mane,
O ten, kautynėse, nupjovė koją
Zenitinės taiklusis sviedinys,
Ir gimtas mano namo židinys
Suriko garsiai, kad jis protestuoja.

Aš sugrįžau su juodu ramentu
Namo kairiuoju Nemuno krantu,
Ir tu man pasakei: „Mielasis, kito,
Esu jau kito mylima žmona..."
Manęs ši nenustebino žinia,—
Taip būna tiems, kas uostė dinamito.

Pradėjau aš skaityti Malarmė,
Vedžiojau šunį, pririštą kieme,—
Mat nieko kito vesti negalėjau.
Mąstydavau gyvenimu trumpu —
Kairiosios kojos nukirstu strampu
Ir taurele vaišindavau kolegę.

Nesmarkūs buvo mūsų bučiniai,
Bet kartą pasirodė čia jinai
Ir man pasakė: „Tu žinai, seniai
Ir daug ašai apie tave galvoju.
Gal grįžkime į gimtą sodžių mes,
Į ramią erdvę sujauktos šeimos,"—
Ir pajutau aš jos balse pavojų.

„Džiugu sujungti būtų ir smagu
Šeimas dvi vieno diržo botagu
Taip, kaip du medžiai jungiasi viršūnėm,
Bet nieko,— ištariau tau,— negaliu
padėti, nes kolegę aš myliu...
Tuo tarpu eisiu pavedžioti šunį."

Istorija ši buvo užbaigta,
Kita Mėnulin skrido raketa,
Bet parašys ją vienišas ramentas,
Nes per tą laiką, kol rašiau eiles,
Pragraužė sienas muzika pelės,
Ir net ataugo mano kojos strampas.

devintajame rate

Šventi prisakymai guru
iš lėto tarpo dirvoj mūsų
tarp vaidilučių netikrų,
juodų ir nelaimingų mūzų.

Ir lakstė liftas pragaran,
įsakmią veždamas depešą,
kad liepta dar kankintis man,
atlikinėti bausmę viešą,

žiūrėti pro pirštus dangun,
kurį atstoja lubos juodos,
užėjus mylimai vidun,
nebesulaukt iš jos paguodos,

gulėt ant patalo vinių
kantrioj pozicijoj fakyro,
išgert iš upių devynių
nedresiruotą skausmą vyro,

kentėti salių katiluos,
kol, burbuliuodama lig kaklo,
užvirs agonija smalos
kaip įtūžis ciklopo aklo,

kol dings akligatviuos nakties,
išgąsdintas tamsybės mūrų,
iš beatričių atminties
ištrintas vaizdas mylimųjų,

nebegirdės jau mūs maldų
žvaigždėtas guru siluetas,
kalčių užpultas ir klaidų,
retės pažįstamųjų ratas.

Tačiau poezijos vardu
paskelbs amnestiją poetas,
sulaukęs savo valandos
prie draugo Cerberio būdos.

aktas

Tave pernakt iš molio aš lipdžiau,
Tylėjau, susikaupęs ir apstulbęs,
Ir ties manim augąs ramybės stulpas
Neleido nei pravirkt, nei apsidžiaugt.

Geltonas molis, židinys būties,
Įkvėpęs iš manęs sielos dalelę,
Prarado ir inerciją, ir galią,
Ir šviesą, kuri sklido iš nakties.

Naktis mėnulio... Ją aš sapnavau,
Kai gelsvą molio veidą bučiavau,
Ir nebegyvos lūpos sukrutėjo.
Man žodį, molio gabale, tarei,
Ir sujudėjo demonų būriai
Aplinkui naują kūdikį kūrėjo.

Pigmalionas uždegė žvaigždes,
Ir iš akių tau moteris išskrido,
Išėjo sapnas. Mudu ligi ryto
Šnekėjome, kad dievas mums padės.

Tamsi kalba kaip atvira kalva
Mums buvo ta tema, kurioj vaidenos
Tai molio auros apsupta galva,
Tai meilės pilnas kūno okeanas.

Tačiau ryte, kai palietė mane
Aušros rausva akis, mėnulio vėjas,
Tu išėjai klajot kitų sapne,
O aš iš naujo vėl suakmenėjau.

einu pas karalaitę

Aš nežaidžiu: dabar aš gyvenu,
Plaukiu laivu, kuris nebesiblaško,
Ir jai dabar jau nebesiųsiu laiško,
Bet pats atvyksiu bučiniu švelniu.

Gyvenimas, vadinamas šventu,
Man taps tik nepasiekiamu krantu,
Kurio nevaržo joks moralės dėsnis.
Aš pakeliu sparnus ir jau skrendu
Iliuzijon, vadinamon faktu,
Ir pagerbiu aš guolį stiuardesės.

Ji tobula, tačiau nėra žmona,
Ji moteriškė, nuolat alkana,
Ir, jeigu taip, vadinas, man jos gaila.
Mes uždegam žalias žvaigždžių žvakes,
Nuleidžiame žemyn akis sunkias,
Ir darom tai, ką ji vadina meile.

Tačiau tokioj šaly, tokiam krante,
Nuo visko užrakintame bute
Manęs dar laukia karalaitė rojaus.
Ir kai išversiu petimi duris,
Prabus ji išsigandus ir suriks:
— Išeikite, prašau, dvasia piktoji.

Bet aš virtuvėj sėsiu ant kėdės
Ir lauksiu tolei, kolei ji budės,
O jai užmigus, kambarin užeisiu.
Ir ji pavargus sušnabždės: — Atleisk...
Apšviesk mane saulutės spinduliais,
Paimk mane ir dovanoki vaisių.

Dabar aš kitas ir tvirtai tikiu,
Kad nebebus jau vienišojo guolio,
Ir tai, ką jūs vadinat aureolėm,
Į patalą su moterim bloškiu.

prie išėjimo

Reanimacinėj palatoj
įvyks diskusija karšta:
kuriam pirmam išeit iš rato,
kuriam dar teisė palikta
priveržt gyvenimo spyruoklę
ir spręst kryžiažodžius būties,
neinkščiant sumokėti duoklę
už trumpą poilsį nakties
pansionatų rimtyje,
kur supas sapno lelija.

Prakilnūs stotai daktarų
mirties buveinės saugos rimtį —
tenai nyku ir sterilu.
Nepajėgumas išdalinti
save apsaugos nuo baisaus
į lauką trykštančio vidaus.
Ir gailestis negailestingas,
tekąs iš švirkštų upeliu,
deguonies išmaldos, klaidingas
gyvybės kelias po peiliu
laižys išeinančių žaizdas
ir atitrūkti jiems neleis,
taisydamas būties klaidas
kantrybės mostais subtiliais.

užkalbėjimas

Nelįski prie manęs, dvasia piktoji,
Nesidabinki palmės šakele...
Jau mano karstas skrieja į rytojų,
Ir šviesoforas mirkčioja iš tolo
Man autostradoje akim žalia.

Jau išveža mane ne į Paryžiaus
Bistro, kafešantanus, bulvarus,—
Į kapines juodas prie juodo kryžiaus
Suplėšytoj pižamoje su dryžiais
Motoras mane tempia padorus.

Jau girgsi man varinės triūbos gervių,
ir plėšos balalaika prie akmens,
Ir verkia mylimoji ne iš gero
Prie mano kūno džiaugsmo neišgerto —
Maža žuvelė, trokštanti vandens.

Blaškaisi tu už lango, lietui lyjant,
Perkūnijų apsvilintais sparnais,
Blyksėdama akim — žvaigždžių žarijom,
Ir nedrįsti nuskint baltos lelijos
Krūtinėj to, kuris nebepareis.

pradžios istorija

Jei buvo praeitis — ji netiesa.
Gyvenimas — ne paprastas žaidimas.
Ir dar gerai, kad po ranka žodynas
Ar saulių jūroj skęstantis žolynas,—
Tik palietei — ir sudreba šviesa.

Mes grimztam vienas kito mintyse —
Du kūnai ir vienintelė dvasia —
Šalia puodelio kvepiančios arbatos.
O iš žodyno lekia atpirkimas,
Smukimas, atradimas, praradimas,
Ir reikalingas žodis dar tik bastos.

Aš įžeidžiau save vidur nakties
Ir dvikovon iškvietęs seną lempą,
Aš savo kūną išmečiau pro langą,
Bet pasiliko švarkas ant kėdės.

Ar tai bėgimas nuo tikrovės? — Ne!
Nuo moteries pabėgti kartais galima,
Tik ne nuo tos, kuri prispaudė balną
Danguj, Paryžiuj, Laisvėj ar Kaune.

Tėvyne, grįžk! Gimtasis mieste, bėk
Į paskaitas poeto kaip studentas,—
Estetas būtų jis ar dekadentas —
Mylėk mane, vis tiek sakau,— mylėk.

Nors saulė danguje dar nepakilo,
Neišskleista dar povo uodega,
Nors įniršis — kaip užtaisas trotilo,
Nors ašaros — pasaulio pabaiga.

Nes man poezija — tai ne mada,—
Tai žodžio bučinys arba malda.

maišto simbolika

Romeo mirė, Džiuljeta pamišo,
Užmūrijo Šekspyrą gyvą nišoj
Estetai sublimacijos metu.
Kulka išblaškė maitvanagių būrį,
Bet ir toliau posmus jis savo kūrė,
Dantis sau rakinėdamas pirštu.

Nepanašus į šių laikų poetą,
Mylėjo jis tik moterį-monetą
Laikotarpy sunkiam dviejų karų,
Tarp Raudonosios Rožės ir Kvadrato,
Kuomet pavojus tikras grėsė Ratui
Pavirsti šešiakampiu netikru.

Mąsliai ir vangiai krutindamas smilių,
Juodoj lentelėje grafito stilium
Žodžius jisai vedžiojo Kabalos,
Iškviesdamas vampyrą ir šėtoną
Kardu nudrėksti angelo šifoną
Ir prirakinti dievą prie uolos.

Jis mokėsi naujai pasaulį griauti,
Nes ruošės iš Europos iškeliauti
Į metafizines erdves Rytų,
Įsirašyt Tibeto panoramon
Kaip Jautis, nugalėjęs Dukrą lamos
Ne Kryžiumi, o magišku Ratu.

Išsprendus seksualinę problemą,
Likimas liepė jam pakeisti temą:
Išmest monetą, griebtis atgailos,
Prašyt malonės pas senelį Budą,
Ištraukt iš kilpos pakaruoklį Judą
Ir grimzti meditacijon tylos.

Tačiau nutraukė tylą Zoroastras,
Ištaręs jam: „Per aspera ad astra",
Ir vėl užkrovė Karmą ant pečių —
Numirti motinystėj, berti maną
Ir rankomis sutramdyt uraganą,
Nepatiriant poezijos kančių.

■ ■ ■

krūtų ir naujo kūno moterie
pasaulio moterie
kuri pasirenki paliegėlius
beraudančius silpnumą savąjį
į surūdijusias konservų dėžutes
dalijanti jiems skausmo išmaldą
ir meilės atmintį užspaustą tarp blakstienų
trikampę ašarą nuodingą švino skystį
iš surūdijusių širdies varveklių
bespalve moterie
kodėl esi tu mano langas mano mažas stiklas
akies blaivėjančiam stikle
kur stabteli visi pasaulio rudenys
kaip stabteli prieš duobę katafalkas

aš su tavim klausaus kaip byra tinkas
nuo išnuomotų meilės kambarių
kaip renkas nužudyti cirko žvėrys
aistringai
nuteisti zooparko šeimininko
aš su tavim nesiskiriu deja
tvarkingai išsirinkdamas sau vietą
išviečių priimamuosiuose
tarp šimtmečių įstrigusių kloakose
tarp žiovulio ir skausmo

kaip užkietėjęs diletantas
kiekvieną naktį
aš praeinu pro tavo kūno kambarius
degiodamas užgesusias žvakes

rytas švelnusis. rytas be abstrakcijų

Dar anksti,
Dar labai anksti, miegok,
Alsuodama moteriškumą į mano ausį,
Užmesk šiltą šlaunį po antklode
Ant mano kojos, sapnuok,
Kad plauni virtuvėj arbatinuką,
Kad aš tau taisau batelį,
Retkarčiais dirstelėdamas į tave —
Alsuojantį aistra garų kamuolį.

Miegok...
Rytas išliaužia į šlepetę,
Pakrutina pelės lizdą, už lango
Pirmieji troleibusai išvežioja
Darbininkus į suodžių ir prakaito šalį.
Miegok... Dar tavo angelas
Tebeskraido prie užuolaidos, liemenukas,
Nusviestas ant grindų, neatvėso,
Dar jaučia tavo lūpas kava
Puodelyje su laibakojais elniais,
Krišnamurtis, kurį skaitau,
Dar pilnas erezijų, tvanas
Įvyko prieš dvylika tūkstančių metų,
Kuomet tu buvai maža mergaitė.
Aš radau tavo užrašų sąsiuvinį,—
Jame raudonu rašalu
Įrašytas mano vardas,
Po juo — eilėraštis, aš jį
Išmoksiu atmintinai,
Kad tuomet, kai prabusi,
Galėčiau tau jį pašnabždėti į ausį,
Prisiliesti prie plaukų papilvėje
Ir sotintis meile visais
Įsitempusio kūno nareliais.

Miegok, dabar trupiniai
Renkas į duonos kepalą, pienas
Sunkias iš saulės į milžtuves,
Išmintingieji keliauja link mūsų
Valgio kasdienio, lipa
Laiptais laiškanešys, darbai
Budriai sustoja į eilę, paskutiniai
Saldumo likučiai renkas
Po bamba, dvi sulipusios musės
Nebegali išsiskirti kaip mes,
Mylimoji...

lėta mirtis prie seno folianto

Kilnioji ponia, jūsų durys vėl
prieš mano nosį užsidarė. Gėlės
nuvysti baigia. Urnoj gražios gėlės
tarytum rudenio peizažai dega,
šiukšlynuos dega gėlės ir peizažai,
kilnioji ponia. Jūsų telefonas
man neatsako, laiškas iškeliavo
be atsako lyg vienišas jūreivis,
jūreivis iškeliavo ir negrįžo.
Kokioj saloj, kokiuos dulkėtuos stalčiuos,
prislėgtas užmaršties akmenimis
jis ilsis? Jūroj mano laiškas,
laukimas mano jūroj mėlynojoj,
kilnioji ponia. Bronzinis skambutis
prie jūsų durų tyli kaip numiręs.
Kilnoji ponia, jūs keistai juokaujat
bandydama įteigt man savo credo,
kad šiuo metu tik darbas ir vienatvė,
tiktai ilgi apmąstymai prie žvakės
jums egzistuoja; aš matau, kaip jūsų
veide niūri raukšlelė įsižiebia
lyg požemy tamsiam degtukas, ieškau
atsakymo bent žvilgsnyje, kurį jūs
taip įnoringai sukate į šalį...
— Dabar tiktai lietus ir niekas kitas,
lėta mirtis prie seno folianto
ramybę duos, — atsakot neiškentus...

vėjas atveria duris

I

Aplink tave susikuria erdvė: savaitėm
virš tavo veido pliaupia liūtys
ir kabo rūkas, smogas. Duslūs žodžiai
lyg šunys kieminėja po pakampes,
kur laikraščių rėksmingi pardavėjai
iš tolo žiopčioja kaip žuvys, miestas
tau primena akvariumą: jame
prie stogdengių, mojuodamos pelekais,
priplaukia auksažvynės psichologės,
ir murma sapnuose fleitistas, rankoj
sugniaužęs baltą savo instrumentą...
Žirklėm
tu nukerpi fatališkas tiesas jų
likimo siūlų, suveri karolius
ligų ir sąmyšių; daraisi panaši į urną,
kur deginami mirusiųjų kūnai, kol
neapsikentus nutrenki vadžias
ant žemės: skriekite, karietos,
į pragarą, o aš einu vonion —
ten melsiuosi ir plausiu savo plaukus.
Ten, tarp flakonų su šampūnais, muilo,
kempinių ir plaušinių, tarp aštrių
skutimosi peiliukų — vandeny,
tarp putų, žvilgančių kaip arklio šonai,
taškaisi tu, kol vėl grįžti į deivę,
kol savo sąžinei tampi dukra; erdvė,
tave sukūrus, daros nelaiminga,
nes žino, kad ateis tuoj jos eilė
kaip žolei gulti po poetės plunksna

II

Kur tu
klajoji mintimis, aš nežinau —
lentynų dulkėm ar prisiminimų

vezuvijais, vėl bundančiais drauge
su išgyvenimų tikrumo saule.
Aš negaliu matyti, koks voltažas
susikuria tau apie dailią rusvą galvą
su atkakliai bestyrančiais kirpčiukais,
kai tu, įveikus gravitaciją, leki
svajonės tikslumu eilių oazėn —
galiu prisiekt, kad ten švaru ir gryna
kaip peizaže, kur mėnesienos laivas
iš lėto sklendžia per likimų jūrą:
sakyk, kieno dabar tu likime —
gal mažo akmenuko, kurį radom
Žaliakalny ant grindinio, gal sėkloj
arbūzo, nupirkto turgavietėje, šuns
akyje, fiksuojančioj skridimą musės...
Galiu tiktai įsivaizduot tave,
vienatvėje sustojusią ant tilto
ir žiūrinčią į upę — gal joje,
nurimus raibuliams gelsviems tarp nendrių,
Vienatinio tau veidas pasirodys...

III

Tu krūpteli. Nuo popieriaus lapelio
šešėlis voro nuslenka į kampą,
girtų daina pro langą įsiveržia,
ir skersvėjis paklibina duris.

Mąstyk, poete moterie, šiandieną
pasaulio sutvėrimas vyksta, tavo
krūtų speneliuos krutanti gyvybė
iš žemės kapo prikelia mane...
Mąstyk apie mane, jau žingsniai girdis
koridoriuj, vienuolio rūbas šlama,
akmens paminklas pavojingai svyra
ant šono, vėjas atveria duris...

TURINYS

Baltoji knyga

Juodoji knyga

Geltonoji knyga

Литературно-художественное издание

Патацкас Гинтарас

АМУЛЕТЫ

Стихи

Художник Арунас Куликаускас

На литовском языке

Издательство «Вага», 232600, Вильнюс, пр. Ленина 50

Grožinės literatūros leidinys

Patackas Gintaras

AMULETAI

Eilėraščiai

Redaktorius E. Kubilinskas

Dailininkas A. Kulikauskas

Men. redaktorius R. Tumasonis

Techn. redaktorė G. Ramanauskaitė

Korektorė L. Niauraitė

ИБ № 5291

Duota rinkti 87.11.20. Pasirašyta spaudai 88.01.20. LV 12017. Leidinio Nr. 12216. Formatas 84×108[1]/32. Popierius spaudos Nr. 1. Garnitūra „Baltika“, 10 punktų. Iškilioji spauda. 6,2 sąl. sp. l. 6,5 sąl. spalv. atsp. 3,9 apsk. leid. l. Tiražas 6000 egz. Užsakymas 1685. Kaina 50 kp

„Vagos“ leidykla, 232600, Vilnius, Lenino pr. 50
Spaudė V. Kapsuko-Mickevičiaus spaustuvė, 233000, Kaunas, Lenino pr. 23

Patackas G.

Pa358 Amuletai: Eilėraščiai / Iliustr. A. Kulikauskas. — V.: Vaga, 1988. — 125,[1] p.: iliustr.

ISBN 5—415—00048—8

Naujas, penktasis eilėraščių rinkinys. Poetą domina gyvenimo, meilės, kūrybos peripetijos prieštaringame nūdienos pasaulyje. Vyrauja asociatyvus mąstymas, savitos metaforos, ironija ir autoironija. Dramatizmas ir paradoksalios herojaus situacijos dažnai perteikiamos klasikine eilėraščio forma. Pirmą skyrių sudaro eilėraščiai proza.

$P \frac{4702390202—039}{M852(08)—88} 48—88$

BBK 84L7-5
L2

50 kp

